

NLKP AJALUGU

METOODILISED
JUHENDID JA
SEMINARIKAVAD

TALLINN 1968

TALLINNA POLÜTEHNILINE INSTITUUT

NLKP ajaloo kateeder

N L K P A J A L U G U

Metoodilised juhendid ja seminarikavad

TARTU ÜLKOOLI
RAAMATUKOGU

ARHIIVKOGU

Tallinn
1968

ТАЛЛИНСКИЙ ПОЛИТЕХНИЧЕСКИЙ ИНСТИТУТ
Кафедра истории КПСС

ИСТОРИЯ КПСС

Методические указания и планы
семинарских занятий

На эстонском языке

Koostanud NLKP ajaloo kateedri
metoodilised komisjonid
1968/69. õppeaastaks

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU

ARHIIVKOGU

Toimetuskolleegium:

J. Leede, A. Päss ja H. Tiido (vastutav toimetaja)

Trükkimisele antud 17.IX 68. Paber 60x84/16
Trükipg. 4,5. Tingpg. 4,19. Tiraaž 2000
TPI rotaprint, Tallinn, Pikk jalg 14
Tell.679 Tasuta

E e s s õ n a

Käesolevas kogumikus avaldatud metoodilised juhendid ja seminarikavad on mõeldud Tallinna Polütehnilise Instituudi kõikiidele üliõpilastele obligatoorse distsipliini - Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei ajaloo õppimiseks.

Kogumiku koostamisel on lähtutud MSV Liidu Kõrgema ja Kesk-erihariduse Ministeeriumi poolt kinnitatud NLKP ajaloo kursuse programmi (NLKP ajaloo kursuse programm kõrgematele õppeasutustele, Tallinn, 1956 ja 1968) nõuetest. Arvestatud on ka teiste kõrgemate õppeasutuste, sealhulgas Tartu Riikliku Ülikooli ja Eesti Põllumajanduse Akadeemia kogemusi. Käesolevas kogumikus on avaldatud Eesti Põllumajanduse Akadeemia NLKP ajaloo ja filosoofia kateedri analoogilise kogumiku üldmetoodilise osa autorite A. Tolki, J. Kalitsa, I. Ševtsuki ja Ü. Kivimaa töödest mõned osad, mis esitatakse redaktsiooniliste muudatustega (NLKP ajaloo õppimisest. Metoodiliste juhendite kogumik, Tartu, 1967).

Seminarikavades ja teistes juhendites on püütud kajastada TPI kui kõrgema tehnilise õppeasutuse profiili, kuid nende kasutamisel õppetöös tuleb arvestada teaduskondade ja erialade spetsiifikat, õpperühmade taset, üliõpilaste huvisid ning partei ja riigi ette kerkiivaid aktuaalseid sise- ja välispoliitilisi probleeme ning ülesandeid.

Kogumiku koostamisest võtsid osa kõik Tallinna Polütehnilise Instituudi NLKP ajaloo kateedri õppejõud.

Kateeder on tänulik kõigi märkuste ja ettepanekute eest, mida üliõpilased ja õppejõud antud kogumiku sisu ja struktuuri kohta teevad.

Dots. E. Mattisen,
NLKP ajaloo kateedri juhataja.

NLKP ajaloo ainet ja selle õppimise vajadusest

Kommunismi ehitava nõukogude ühiskonna juhtivaks ja suunavaks jõuks on Kommunistlik Partei, kes oma tegevuses juhindub pidevalt edasiarenevast marksismi-leninismi teooriast.

Marksism-leninism on looduse ja ühiskonna arenemise üldisi seadusi, sotsialistliku revolutsiooni võitu ja sotsialismi ning kommunismi ülesehitamise teid ja meetodeid käsitlevate teaduslike vaadete harmooniline süsteem. Marksism-leninismi komponentideks on:

- 1) filosoofia - teadus üldistest seaduspärasustest, millele alluvad nii olemine (s.o. loodus ja ühiskond) kui keemilise mõtlemine ja tunnetusprotsess;
- 2) poliitiline ökonomia - teadus tootmissuhete arenemisest seoses tootlike jõudude ja pealisühenduslike suhetega;
- 3) teadusliku kommunismi teooria, mis (toetudes eelmainitud komponentidele) avab kommunistliku ühiskonna tekkimise ja kujunemise seaduspärasused.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei ajalugu on marksismi-leninismi teooria edasiarendamise ja selle praktikas rakendamise ajalugu. Humanitaarteaduste hulgas on NLKP ajalugu üks tähtsamaid, tema ainet võiks defineerida järgmiselt:

NLKP on rahvusvahelise kommunistliku liikumise üks väesalk. NLKP ajalugu on marksism-leninism tegelikkuses ja arenemises, teadus marksistlik-leninliku partei tekkimise, arenemise ja tegevuse seaduspärasustest, töölisklassi, kogu nõukogude rahva juhtivast ja suunavast osast võitluses proletariaadi diktatuuri kehtestamise, sotsialismi ja kommunismi ülesehitamise eest.

Nõukogude Liidu Kommunistlik Partei loodi V.I.Lenini juhtimisel XX sajandi kümnisel, s.o. proletariaadi klassilähingute uue ajastu algul, millal ülemaailmne kapitalism jõudis oma arengu kõrgeimasse ja viimasesse staadiumi - imperialismi ning rahvusvahelise revolutsioonilise liikumise keskus kandus Lääne-Euroopast Venemaale. Töölisklassi eesrindli-

ku väesalgana, kõigi Nõukogudemaa töörahvahulkade poliitilise juhina on Kommunistlik Partei sellest ajast kuni tänapäevani läbinud äärmiselt raske, kuid kuulsusriikka teekonna, saavutanud maailmaajaloolisi võite. Uue ühiskonna loomise tundmatute teede ja keerdkäikude esmasavastajana viis ta meie rahva komplitseeritud rahvusvahelistes tingimustes läbi kolme revolutsiooni sotsialismi tšieliku ja lõpliku võiduni. Lüües tagasi rahvusvahelise imperialismi ja antikommunismi rünnakud, suunab ta edukalt kommunistliku ühiskonna ülesehitamist, teostab aktiivselt sotsialismimaade sõprusühenduse tugevdamise, maailma kommunistliku liikumise ja kõigi antiimperialistlike jõudude ühtekoondamise poliitikat.

Kommunistliku ühiskonna ülesehitamine on grandioosne ja komplitseeritud loominguiline protsess, mis nõuab igalt ühiskonnaliikmelt oskuslikku, visa, sihikindlat ja mõtestatud tööd.

Kõrgema kooli ülesandeks on ette valmistada hea kvalifikatsiooniga ja arenemisvõimelisi spetsialiste - tootmis-kollektiivide juhte, kellel on avar teoreetiline, poliitiline ja üldkultuuriline silmaring, kutsumus ja vajalikud oskused ühiskondlikuks tööks. Eeskätt spetsialistidele langeb uue ühiskonna inimeste kommunistliku kasvatamise kohustus.

Üliõpilaskonna ideelise kasvatuse keskseks ülesandeks on ühiskonnateaduste - NLKP ajaloo, dialektilise ja ajaloolise materialismi, poliitilise ökonoomia ja teadusliku kommunismi põhjalik tundmaõppimine. NLKP ajaloo ja teiste ühiskonnateaduste õppimine relvastab üliõpilasi tervikliku teadusliku maailmavaatega - marksismi-leninismi teooriaga ning Kommunistliku Partei ja nõukogude rahva rikkalike ajalooliste võitluskogemustega. See aitab mõista ühiskonna arengu protsesse, meid ümbritseva elu nähtusi ning õigesti määrata ja hinnata oma isiklikku käitumisjoont. NLKP poolt läbikäidud ajaloolise tee igakülgne tundmaõppimine kasvatab printsiipaalsust, kõrget ideelisust, sügavat austust meie rahva revolutsiooniliste ja internatsionaalsete traditsioonide vastu, ustavust Kommunistlikule Parteil ja sotsialistlikule kodumaa. Marksismi-leninismi teooria ja NLKP ajaloo omendamise aitab tõsta

revolutsioonilist valvsust ja võidelda edukalt kommunismi, sotsialismi, demokraatia, rahvusliku vabadusliikumise ning rahu poliitiliste ja ideoloogiliste vaenlaste vastu. Partei ajaloo sisuline tundmine annab ühtlasi ajaloolise analoogia alusel vajalikke teadmisi ja kasvatab võitlustahet meie arenevas ühiskonnas esinevate puuduste ületamiseks. Siinjuures on kohane meenutada Juhan Liivi sõnu: "Kes minevikku ei mäleta, see elab tulevikuta".

Ajaloo praegust arenguetappi, märgiti NLKP Keskkomitee 1968.a. aprillipleenumi otsustes, iseloomustab kapitalismi ja sotsialismi vahelise ideoloogilise võitluse järsk teravnemine. Antikommunismi propagandaaparaat tegutseb üha intensiivsemalt, et nõrgendada sotsialistlike maade ja rahvusvahelise kommunistliku liikumise ühtsust, lahutada tänapäeva eesrindlikke jõudusid ja õõnestada sotsialistlikku ühiskonda seestpoolt. Imperialism, eriti Ameerika Ühendriikide imperialism, kes elab üle tõsiseid vapustusi ning suuri läbikukkumisi sise- ja välispoliitikas, intensiivistab sõjalis-poliitiliste avantüüride kõrval üha rohkem poliitilist ideoloogilist õõnestustegevust sotsialistlike maade, kommunistliku, rahvusliku vabadusliikumise ja kogu demokraatliku liikumise vastu.

Neis tingimustes etendab lepitamatu pealetungivõitlus antikommunismi ja kogu kodenliku ideoloogia ning selle igandite vastu, kõigi töötajate kommunistlik kasvatamine ja kogu ideoloogilise töö tõhustamine erilist tähtsust. NLKP ajaloo kursuse põhjalik ja loov tundmaõppimine on selle programmilise ülesande üks põhikomponente.

Kõrgemate koolide ja teaduslike asutuste ees seisvad ülesanded ühiskonnateaduste ja ideoloogilise töö valdkonnas on üksikasjalikult formuleeritud 1967.a. augustis avaldatud NLKP Keskkomitee otsustes "Abinõudest ühiskonnateaduste edasjärendamiseks ja nende osa suurendamiseks kommunistlikus ülesehitustöös". See otsus on programmdokumendiks kõikidele üliõpilastele, sest sotsialistlikus ühiskonnas peab iga spetsialist olema samaaegselt ka iseseisva mõtlemis- ja otsustusvõimega marksist.

Õppetöö korraldus ja vormid päevases ja õhtuses
osakonnas

TPI päevase ja õhtuse osakonna üliõpilased õpivad NLKP ajalugu I ja II semestril, majandusteaduskonna kõikide erialade üliõpilased I, II ja III semestril. Õppesemestrite konkreetne tööjaotus ja maht määratakse kindlaks teaduskonna tunniplaanis ja kateedri poolt koostatavas kalenderplaanis. Mõlemad semestrid lõpevad eksamiga. Erandiks on majandusteaduskond, kus eksamid toimuvad nii päevases, õhtuses kui ka kaugõppeosakonnas. I semester lõpeb arvestuse ja eksamiga, II semester arvestusega ja III/semester eksamiga.

Üliõpilaste kohustuslike teadmiste maht NLKP ajaloo osas on kindlaks määratud NSV Liidu Kõrgema ja Kesk-erihariduse Ministeeriumi poolt kõrgematele õppeasutustele kinnitatud NLKP ajaloo kursuse programmis (NLKP ajaloo kursuse programm kõrgematele õppeasutustele, Tallinn, 1966 ja 1968).

Ainekursuse programmi järgi tuleb peanist tähelepanu pöörata marksismi-leninismi klassikute tööde, NLKP kongresside, konverentside ja Keskkomitee plenumite otsuste, partei teoreetilise ja praktilise tegevuse ning rahvusvahelise töölis- ja kommunistliku liikumise põhiprobleemide tundmaõppimisele.

NLKP ajaloo õppimise peameetodiks on iseseisv süsteemiline töö raamatutega, mis eeldab kindlasti ka loetu konspkteerimist. Kohustusliku kirjanduse miinimum on antud käesoleva kogumiku seminarikavades, kusjuures selle üldmahtu, võrreldes kursuse programmis loetletuga, on kateeder mõnevõrra vähendanud. Kursuse programmi nende teemade õppimisel, milles seminariõppusi ei toimu, tuleb juhendada programmi vastava teema kohta antud kohustuslikust kirjandusest.

Selleks et õigesti mõista marksismi-leninismi teooria üht või teist teesi ja järeldust, NLKP teoreetilise ning praktilise tegevuse sisu, tema ajaloo kogemuste ja õppetundide tähtsust eri perioodidel, tuleb silmas pida, milliseid konkreetseid tingimusi ja ajaloolist olukorda nad hõlmasid.

NLKP ajaloo tundmaõppimine eeldab historismi printsiibist järjekindlat kinnipidamist, täpselt piiritletud ajalooliste protsesside, situatsioonide ja sündmuste konkreetset analüüsi. Ajalugu ei tohi ilustada ega halvemaks teha sel teel, et tõsta meelevaldselt esile mõni tsitaat või juhuslik näide. "Faktid, kui neid võtta kui tervikut, nende seoses, on mitte ainult "kangekaelsed", vaid tingimata ka tõestavat jõudu omavad asjad. Faktikesed, kui need võetakse väljaspool tervikut, väljaspool seest, kui need on katkendlikud ja meelevaldsed, on nimelt ainult mängukannid või midagi veelgi halvemat" (V.I. Lenin, Teosed, 23.kä., lk. 262).

Marksism-leninism ei ole mehaanilist pähetuupimist vajav surnud kirjatäht, dogma, vaid kogu inimkonna ühiskondlikus praktikas lakkamatult arenev ja loov õpetus, tõeline tegevusjuhend kommunistlikele parteidele, töölisliikumisele, töörahvale.

NLKP ajaloo ainekursuse sisuline omandamine eeldab seda, et üliõpilane oleks võimeline iseseisvalt, loovalt ja selgelt esitama, põhjendama ja hindama marksismi-leninismi teooria ning NLKP teoreetilise ja praktilise tegevuse, partei ning nõukogude rahva poolt läbikäidud tee ajalooliste kogemuste ja õppetundide väärtust kommunistliku ülesehitustöö konkreetsete ülesannete lahendamisel.

Aine põhjalikumaks omandamiseks ning vabariigi spetsiifikat ja TPI profiili arvestades on seminarikavades soovitatud ka täiendavat kirjandust. See on tarvilikuks abimaterjaliks referaatide koostamisel ja nende oponeerimisel seminaritöödel.

Kõrgematele koolidele ei ole NLKP ajaloo õpikut välja antud. NLKP Keskkomitee Marksismi-Leninismi Instituudi väljasandel ilmub ulatuslik 6-köiteline "Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei ajalugu". Seni on ilmunud kolm esimest köidet (vene keeles), mis hõlmavad ajavahemikku 1883-1920. Mitmetest puudustest ja ebatäpsustest hoolimata võib partei ajalooost süstematiseeritud ülevaate saamiseks kasutada abimaterjalina ka õpikut "Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei ajalugu". Praegu on ettevalmistamisel selle teose parandatud

ja täiendatud trükk. Raamatukogudest ja õppekabinettidest on võimalik laenutada ka viimastel aastatel üleliiduliste kirjastuste väljaandel ilmunud NLKP ajaloo loengukursusi (Курс лекций, I часть. Под редакцией проф. С. Мурашева, М., 1965. Лекций по истории КПСС. Выпуск первый, второй, третий. Под редакций проф. Ф. Кротова, М. 1965, 1966. 1968. ning NSV Liidu Kõrgema ja Keskerihariduse Ministeeriumi Ühis-konnateaduste Õpetamise Osakonna ja kirjastuse "Высшая школа" poolt kursuse programmi iga teema kohta brošüüridena väljaantavaid loengutekste "Материалы по истории КПСС". Ajalooteaduse ja rahvusvahelise kommunistliku liikumise aktuaalsete küsimustega kursis olemiseks on soovitatav pidevalt jälgida ajakirju "Вопросы истории КПСС", "Коммунист", "Вопросы истории", "Проблемы мира и социализма" jt. Heaks abimaterjaliks on ka mitmesugused teatmeteksed: "NLKP teatmik", "Большая Советская Энциклопедия", "Политический словарь", "Filosoofiline leksikon" (1965), "Võõrsõnade leksikon" (1961) jt.

Partei ajaloo õppimisel on üldmetodoloogiliseks nõudeks ka üldise ja üksiku - üleliidulise (NLKP ajaloo) ja kohaliku (EKP ajaloo) vastastike seoste käsitlemine. Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei ajaloo kursuse raames peab üliõpilane orienteeruma ka Eesti-a Kommunistliku Partei ajaloo põhiprobleemides, oskama üldteoreetilisi ja poliitilisi seisukohti illustreerida konkreetsete faktidega EKP ja eesti töörahva revolutsioonilise võitluse ajaloost ning vabariigi parteiorganisatsioonide, ettevõtete ja asutuste kommunistliku ülesehitustöö praktikast. Väärtuslikuks õppematerjaliks selles suhtes on "Ülevaade Eesti-a Kommunistliku Partei ajaloost" (I osa 1961, II osa 1963) ja ajakiri "Eesti Kommunist".

Kaasaegsed üha enam täiustuvad massikommunikatsiooni vahendid - ajakirjandus, raadio, televisioon jt. - pakuvad küllaldast informatsiooni, mis teoreetilise silmaringi sihikindla laendamise alusel võimaldab üliõpilastel orienteeruda ka jooksvates sise- ja välispoliitilistes küsimustes. Informatsiooniallikate sihikindel kasutamine peab kujunema igapäevaseks harjumuseks.

Auditooriumis toimuva plaanipärase õppetöö peavormiks on loengud ja seminarid.

Loengul käsitleb õppejõud peamiselt kursuse programmis NLKP teooria ja poliitika, tema strateegia ja taktika sõlmküsimusi ning annab tarvilikke juhendeid vastava teema iseseisvaks läbitöötamiseks. Üliõpilaste ülesanne on mitte "loengul istuda", vaid aktiivselt jälgida esitatavat ning õppejõuga koos käsitletavasse probleemi sisse elada. Loengutest saab maksimaalset kasu üksnes siis, kui neid konspekterida.

Seminaris eesmärgiks on üliõpilaste iseseisva tööga omandatud teadmiste kollektiivne süvendamine ja kinnistamine. Seminarid peavad soodustama ühtlasi kõneoskuse ja aktiivse mõtlemisvõime arendamist ning andma vajalikke kogemusi oma teadmiste rakendamiseks praktikas, eriti propaganda- ja kasvatustöös tulevasel töökohal. Seminarid on poliitiliste teadmiste ja oskuste praktikumiks. Õppeplani kohaselt on seminaride õiendamine kohustuslik kõigi käesolevas juhendis ettenähtud seminariteemade ulatuses. Kui seminarides on võlgnevusi (puudumised või nõrk ettevalmistus õppuseks), siis eksamitele ega arvestustele ei lubata.

Seminariks ettevalmistumisel tutvuvad üliõpilased aegsasti õppuse kavaga. See annab ülevaate seminaril arutusele tulevate probleemide iseloomust ja materjalist, mis seminariks on tarvis läbi töötada. Kohustusliku kirjanduse läbitöötamine tähendab selle süstemaatilist uurimist, mida tuleks teha juba sel ajal, kui toimuvad seminarile eelnevad loengud. Enne seminariks vajalike algallikatega tutvumist on otstarbekas vastav osa õpikust ja loengukonspektist läbi lugeda, et algallikatest paremini aru saada. Kohustuslik kirjandus tuleb konspekterida. Uute mõistete selgitamiseks peab kasutama teatmeteoseid.

Materjalide lugemine ja konspekterimine on alles seminariks ettevalmistumise algus. Seminariks ettevalmistatus lõpeb sellega, et oma konspekti alusel kõigile õppuse kavast esitatud küsimustele vastused läbi mõeldakse. Õigesti teevad need üliõpilased, kes seminariks märgivad

ära küsimused, mis ettevalmistamisel selgusetuks jäid, et neid ja endal tekkinud huvitavaid mõtteid õppusel esitada. Õppetöös selgitatakse ka kõiki niisuguseid küsimusi, mis tulenevad mõne inimese poliitilisest mahajäämusest, vildakatest arusaamadest või mitteküllaldasest eelteadmiste pagasist.

S e m i n a r i õ p p u s algab tavaliselt juhataja (õppejõu) lühikese sissejuhatusega arutluse organiseerimisest ja sellest, millistele probleemidele esmajoones tähelepanu pöörata. Arutlusel annavad üliõpilased käe tõstmisega viivitamatult märku soovist esineda sõnavõtuga, esitada küsimusi või teha täiendusi, märkusi ja parandusi. Hea seminar kujutab endast v a b a v e s t l u s e n a toimuvat loov a t s e l t s i m e h e l i k k u d i s k u s s i o o n i. Selle tähtsaimaks eelduseks on üliõpilaste põhjalik ettevalmistus ja aktiivne osavõtt tööst. Kõik üliõpilased peavad tähelepanelikult jälgima üksteise sõnavõtte ja neid läbitöötatud materjali valgusel kriitiliselt hindama. Et vastastikust tähelepanu mitte hajutada, tuleb vältida kõrvaltegevust sel ajal, kui teised esinevad sõnavõttudega. Üliõpilastel, kes mitmel õppusel ei ilmuta mingit aktiivsust, jäetakse seminariõppused arvestamata.

Väga soovitatav on, et üliõpilased esitaksid asjakohaseid vaidlusküsimusi. See tõstab elevust, teritab mõtlemist ja süvendab mõistmist. Hea seminar kasvatab osavõtjates kommunistlikule moraalile vastavaid iseloomujooni, sealhulgas siirust, ausust ja julgust. Kui üliõpilaste-vaheline arutus ei anna täit selgust, aitab õige vastuse leida seminari juhataja, kes teeb seda õppuse lõpul. Samas antakse hinnang üliõpilaste tööle seminaril.

Iseseisvaks töötamiseks on üliõpilastel kasutada kõik vastavad tööruumid, eeskätt kateedri õ p p e k a b i n e t (kus on olemas tarvilik õppekirjandus) ja TPI raamatukogu, samuti teised raamatukogud ja lugemissaalid.

Üliõpilaste iseseisva töö abistamiseks on kõigil õppejõududel graafiku järgi igal nädalal kateedri ruumes konsultatsioonid.

Õppetöö korraldus ja vormid kaugõppeosakonnas.

Kontrolltööde ja kollokviumide juhend

Kehtivate õppeplaanide kohaselt on kaugõppeteaduskonna I kursuse üliõpilased kohustatud õppeaasta vältel omandama kogu NLKP ajaloo kursuse vastavalt NLKP ajaloo õppeprogrammile (NLKP ajaloo kursuse programm, Tallinn, 1966 või hilisemad väljaanded).

Õppetöö põhivormiks on iseseisev töö programmis iga teema kohta näidatud kohustusliku kirjandusega. Marksismi-leninismi klassikute teoste, partei otsuste ja muu kirjanduse alusel koostavad üliõpilased töökonseptsioonid. Kaugüliõpilaste abistamiseks on NLKP ajaloo igal semestril ette nähtud 12 tundi loenguid-konsultatsioone (majanduse erialal 16 tundi), mis toimuvad kaugõppeteaduskonna poolt määratud aegadel. Peale selle toimuvad põhiküsimuste kohta raadioloengud, mille aja määrab samuti kaugõppeteaduskond. Tallinnas elunevad kaugüliõpilased peavad osa võtma õhtuses teaduskonnas peetavatest loengutest.

Esimesel semestril tuleb üliõpilastele läbi töötada õppematerjal NLKP ajaloo programmi esimese üheksa teema (kaasa arvatud "Sissejuhatus") ulatuses (majanduse erialade üliõpilastel teisel semestril), kirjutada kontrolltöö (mis üliõpilase soovil asendatakse kollokviumiga) ja sooritada eksam talvisel eksamisessioonil.

NLKP ajaloo teine osa tuleb üliõpilastel läbi võtta kevadsemestril seitsme teema ulatuses (X-XVI). Üliõpilased peavad kevadsemestri jooksul kirjutama kontrolltöö või sooritama kollokviumi ja andma eksami seitsme teema ulatuses. Kontrolltöö (20 - 24 õpilasevihiku lehekülge) tuleb esitada kaugõppeteaduskonna deканаati hiljemalt kaks nädalat enne eksamisessiooni algust.

Kontrolltöö teemaks võib olla üks päevase või õhtuse osakonna seminaride teemadest. Esimese osa puhul I kuni IX teema ja teise osa puhul X kuni XVI teema.

Iga seminariteema lõpus on toodud kirjandus, mis üliõpilastel on tarvis korralikult läbi töötada ja mille alusel tuleb kirjutada kontrolltöö.

Kollokviumi andmisel võtavad üliõpilased omal valikul seminariteema (I osa puhul I kuni IX teema, teise osa puhul X kuni XVI teema).

Kollokviumile ilmumisel esitavad üliõpilased õppejõule antud teema kohta kohustusliku kirjanduse konspekti. Kollokviumi võtavad kateedri õppejõud vastu kateedris ja dekaanadis oleva plaani alusel.

Üliõpilased, kes soovivad anda kollokviumi, peavad seda tegema hiljemalt kaks nädalat enne eksamite algust. Eksamiperioodil kollokviume ja kontrolltöid vastu ei võeta.

Kontrolltöökaks või kollokviumiks valitud teemades, nendega seotud probleemides ja küsimustes ning kirjanduses peavad üliõpilased näitama põhjalikke teadmisi ning oskust siduda partei teoreetilist ja praktilist tegevust kaasaegse sise- ja rahvusvahelise elu arenguprotsesside ning ülesannetega. Tallinna üliõpilased õiendavad kollokviumi TPI NLKP ajaloo kateedris, Narvas ja Kohtla-Järvel olevad üliõpilased aga sealsetes TPI konsultatsioonipunktides.

Üliõpilased on kohustatud teadma ka põhilisi fakte Eestimaa Kommunistliku Partei ja eesti töörahva revolutsioonilise võitluse ajaloost, sealhulgas marksismi-leninismi ideede levikust ja sotsiaaldemokraatliku organisatsiooni loomisest ning tugevnemisest Eestis, eesti bolševike tegevusest 1905.-1907.a. revolutsiooni ajajärgul ning 1917.a. Veebruarirevolutsiooni ja Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni ettevalmistamise ja läbiviimise perioodil, sotsialistlikest ümberkorraldustest Eestis 1917.-1918.a., Eesti Töörahva Kommunist, eesti kommunistlike kütipolkude ja eesti töörahva võitlusest välismaiste interventide ja sisemise kontrerevolutsiooni vastu Kodusõja aastail, Tartu rahu ajaloolisest tähtsusest, nõukogude võimu taaskohandamisest ja sotsialismi ülesehitamise iseärasustest Eestis ning eesti rahva osast Suures Isamaasõjas ja kommunismi ülesehitamise ajajärgul. Eeskätt tuleb kasutada EKP Keskkomitee Partei Ajaloo Instituudi

väljaande "Ülevaade Eestimaa Kommunistliku Partei ajaloost"
I ja II osa.

NLKP ajaloo kursuse õppematerjali läbitöötamisel soovitab kateeder pöörata eriti tähelepanu seminarikavade põhiküsimustele ja nõutavale kirjandusele.

Nende teemade puhul, mille kohta seminare ei ole ette nähtud, juhib kateeder tähelepanu järgmistele küsimustele.

I teema. Töölisliikumise algus ja marksismi levimine Venemaal (1883-1894).

Eriti on tarvis läbi töötada niisugused küsimused, nagu tööstusproletariaadi kujunemine, V.I.Lenin vabadusliikumise kolmest etapist Venemaal, revolutsioonilised demokraadid ja revolutsioonilised narodnikud kui sotsiaaldemokraatide eelkäijad ja V.I.Lenini hinnang nende tegevuse kohta, kapitalismi arenemine ja töölisliikumise esimesed sammud Venemaal, marksismi levimine Venemaal, G.V.Plehhanovi ja "Töö Vabastuse" rühma tegevus, esimesed marksistlikud ringid ja rühmad Venemaal ning V.I.Lenini revolutsioonilise tegevuse algus.

IV teema. Partei reaktsiooni ajajärgul (1907-1910).

Üliõpilastel tuleb selgeks teha küsimused:

3. juuni riigipöörde ja selle klassiolemus.

Bolševike võitlus likvidaatorite vastu paremalt ja "pahemalt" programmilistes, taktikalistes ja organisatsioonilistes küsimustes ning VSDTP säilitamise ja tugevdamise eest. Menševike katsed likvideerida Keskkomitee ja nende paljastamine bolševike poolt.

V.I.Lenini suur teene bolševistliku partei säilitamisel ja tugevdamisel. Õpetus parteist ja selle leninlik edasiarendamine.

Reaktsioon ideoloogilisel rindel. V.I.Lenini võitlus trotskismi kui likvidaatorluse erikuju ja kokkuleplaste vastu.

XII teema. Partei võitlus rahvamajanduse sotsialistliku rekonstrueerimise lõpuleviimise eest. Sotsialismi võit NSV Liidus (1933-1937).

§1. Partei üleminek rahvamajanduse sotsialistliku rekonstrueerimise lõpuleviimisele. ÜK(b)P. XVII kongress.

Rahvusvaheline olukord aastail 1933-1937.

Kominterni VII kongress.

ÜK(b)P XVII kongress ja selle otsused.

NSV Liidu rahvamajanduse arendamise teise viie aasta plaani vastuvõtmine partei XVII kongressil. Kongressi otsused partei ja nõukogude ehituse küsimustes.

§2. Partei võitlus teise viie aasta plaani ennetähtaegse täitmise eest. Sotsialismi võit NSV Liidus.

Teise viie aasta plaani ennetähtaegne täitmine - Kommunistliku Partei poolt juhitava nõukogude rahva ennastsalgava töö tulemus.

Sotsialismi võit NSV Liidus. Partei teise programmi ja NSV Liidus sotsialismi ülesehitamise leninliku plaani elluviimine.

Nõukogude VIII, erakorraline kongress. Uue NSV Liidu Konstitutsiooni, võitnud sotsialismi konstitutsiooni vastuvõtmine.

Sotsialismi võidu rahvusvaheline tähtsus NSV Liidus.

XIII teema. Partei tegevus sotsialistliku ühiskonna kindlustamisel ja riigi kaitsevõime tugevdamisel (1937 - juuni 1941).

§1. Parteitöö ümberkorraldamine seoses uue NSV Liidu Konstitutsiooni vastuvõtmisega.

Partei uued ülesanded võitnud sotsialismi tingimustes: sotsialistlike tootmissuhete kindlustamine ja arendamine, töötajate kommunistliku kasvatus tugevdamine, sotsialistliku demokraatia ja nõukogude riikluse arendamine ning parteisisese demokraatia laiendamine.

ÜK(b)P Keskkomitee 1937. aasta veebruari-märtsipleenum ja selle otsused.

J.V. Stalini ekslik tees klassivõitluse teravnemisest maa edasiliikumisel sotsialismile, millega praktikas põhjendati sotsialistliku seaduslikkuse kõige jämedamaid rikkumisi. Partei elu leninlike normide ning parteilise ja riikliku juhtimise printsiipide rikkumine.

NSV Liidu Ülemnõukogu valimiste ettevalmistamise parteiline juhtimine. Kommunistide ja parteitute bloki võit NSV Liidu Ülemnõukogu valimistel 12. detsembril 1937.

§2. ÜK(b)P XVIII kongress. Partei kurss sotsialismi ülesehitamise lõpuleviimisele ja järkjärgulisele üleminekule kommunismile.

Partei poliitiline ja organisatsiooniline töö nõukogude ühiskonna arengu uutes tingimustes. Partei ideoloogiline töö.

Partei XVIII kongress ja selle otsused. Partei uue põhikirja vastuvõtmine. Meie maa astumine sotsialismi ülesehitamise lõpuleviimise ja kommunismile järkjärgulise ülemineku ajajärku.

ÜK(b)P XVIII kongressi resolutsioon NSV Liidu rahvamaanduse arendamise kolmanda viie aasta plaani kohta.

Viisaastaku põhiülesanded.

§3. Partei võitlus kolmanda viie aasta plaani täitmise eest.

Maa kaitsevõime tugevdamine.

Partei organisatsiooniline töö tööstuse alal.

Partei abinõud kolhoosikorra kindlustamisel.

Riigi poliitilise võimsuse tugevdamine.

Partei ja Nõukogude riigi võitlus kollektiivse vastulöögi organiseerimise eest fašistlikule agressorile Teise maailmasõja eel. Partei ja valitsuse välispoliitika alanud sõja tingimustes.

Sotsialistliku revolutsiooni võit ja nõukogude võimu taaskehtestamine Balti vabariikides.

ÜK(b)P XVIII konverents ja selle otsused.

Nõuandeid loengute ja kirjanduse konspekterimiseks

Loengu konspekterimine eeldab üliõpilaste kaasamõtetmist. Hea loengukonspekti kirjutamine nõuab märkmete tegemist kogu loengu vältel, kusjuures kirja tuleb panna mitte kõik õpejõu sõnad, vaid kõik tema mõtted.

Konspekterimiseks peab loengut tähelepanelikult jälgima ja tegema kiiresti märkmeid. Et saavutada konspekterimisel vajalikku kiirust, tuleb kasutusele võtta isikupärased

lühendid. Üheks lihtsamaks võtteks on ainult kõige hädatarvilikumate sõnade kasutamine, kuna kõik pikad sõnad lühendatakse, näiteks "revolutsioonilised demokraadid" resp. rev.dem., "proletariaadi diktatuur" resp. prol.dikt. jne.

Täpselt tuleb loengukonspektis fikseerida kõik uued mõisted, definitsioonid, üldistused ja kokkuvõtted. (Kui loengus viidatakse kirjandusele, mis aitab käsitust süvendada, on alati otstarbekas autor, teos ja lehekülg konsepti märkida. See hõlbustab küsimuse iseseisvat uurimist.)

Psühholoogid on kindlaks teinud, et loengumaterjali unustamine väheneb mitmekordselt, kui üliõpilased oma konsepti loevad läbi samal päeval või lähematel päevadel pärast konspekteerimist.

Seminarikirjanduse konspekteerimine

V.I.Lenini teoste ning mitmesuguste parteidokumentide (kongresside ja konverentside resolutsioonid) tundmaõppimine ja konspekteerimine valmistab esimese kuruse üliõpilastele raskusi, sest keskkoolis olid põhilisteks õppevahenditeks õpikud. Marxi, Engelsi ja Lenini teosed ei ole õppevahendid, vaid need kasvasid välja poliitilise võitluse vajadusest töölisklassi ja marksismi vaenlaste vastu. Enamik neist sisaldab palju poleemikat. Nende sisu on väga mitmekülgne, kajastades Kommunistliku Partei tegevust kõigil elualadel.

Otstarbekast konspekteerimisest ettekujutuse saamiseks on tarvis tutvuda V.I.Lenini konspekteerimisviisidega.

Lühemate artiklite konsepti näitena (sel juhul on süsteemi huvides otstarbekas märkmeid teha punkthaaval) võiks kasutada V.I.Lenini teost "Proletariaadi diktatuurist" (Teosed, 30.kd., lk.75-83). Ühtlasi on see konspekteerimise eeskujuks nende artiklite puhul, kui tahetakse erinevaid seisukohti välja kirjutada võrdlevalt.

Pikema artikli konspekteerimise eeskujuna tuleb läbi lugeda V.I.Lenini "Toitlusemaksust" (Teosed, 32 kd., lk.307-342) ja seejärel V.I.Lenini brošüüri "Toitlusemaksust" plaan

(sealsamas, lk.298-306). Need eeskujud näitavad ilmekalt, kuidas olulise äraütlemiseks saab konspektis kasutada vähe sõnu.

Konspekteerimisel on tarvis silmas pidada, et konspekt peab peegeldama teose põhiideid ja nende põhjendamist autori seisukohast.

Abimaterjali konspekteerimine. Soovitav on kasutada mitmesuguseid sõnaraamatuid, näiteks filosoofia ja poliitilist oskussõnastikku, võõrsõnade leksikoni jne.

Lugemise süsteem. Enne algallikate konspekteerimist tuleb läbi lugeda NLKP ajaloo õpiku vastav peatükk, mille juurde algallikad kuuluvad. Tutvuda tuleb ka vastava teema loengukonspektiga. See võimaldab algallikate tundmaõppimisel keskendada tähelepanu tähtsamatele küsimustele, mõista ühe või teise teose sisu ja tähtsust.

Seminarikirjanduse konspekteerimisel on tarvis eelkõige tutvuda seminarikava küsimustega, millele teose lugemisel tuleb tähelepanu pöörata.

Konspekteerimisele eelneb tutvumine teose struktuuriga, selleks tuleb vaadata, millistest peatükkidest ja osadest teos koosneb, läbi lugeda eessõna ja tutvuda kõite teadusliku aparaadiga (selgitavad märkused, mitmesugused lisad, nime-de juhendid jne.).

Teose esmakorsel lugemisel peab ära märkima kõige olulisemad kohad ja mõtted. Alles raamatu teistkordsel lugemisel koostatakse läbimõeldud formuleeringutega lühike ja sisutihe konspekt.

Teksti analüüs. Lugemisel on tarvis tähelepanelikult jälgida autori mõtete arengut, püüda taibata üksikute mõtete ja teksti omavahelist seost, et ära märkida peamised mõtted ja faktid. Tavaliselt põhjendab, tõestab ja selgitab autor iga teesi. Teesi sisu võib sageli olla väljendatud üheainsa lausega, kuid selle tõestus hõlmab mitmeid lehekülgi. Fraas, mis väljendab tekstiosa põhilist ideed, on kasulik alla kriipsutada.

Alles siis, kui loetud materjal on täiesti arusaadav ja olulisemad kohad ära märgitud, tehakse neist lühike kons-

pekt. Konspekt kujutab lõppetappi töös raamatuga ega või mingil juhul muutuda raamatu teksti mehaaniliseks ümberkirjutamiseks.

Konspekti vormistamine. Konspekt võib sisult hea olla, aga kui ta on kirjutatud rida-realt, ilma olulisema eraldamiseta, siis on üleminekut ühelt küsimuselt teisele raske eristada. Paremaks orienteerumiseks ja meelespidamiseks peab materjal vastama loogilisele ülesehitusele, sest siis on põhiküsimus ja selle põhjendus kohe näha. Olulisemad küsimused tuleb alla kriipsutada, erilise tähtsusega sõnad kirjutada suurte tähtedega ja juhtlauseid ümbritseda raamistikuga.

Konspektikirjutamisel jäetakse 1/4 leheküljest vabaks märkuste ja täienduste tegemiseks.

Konspekti stiilist. Konspekterimisel pole oluline, kas sisu on edasi antud oma või autori sõnadega. Tähtis on telegaafilises stiilis ära öelda oluline. Aja ja ruumi kokkuvõtteks kirjutatakse sõnad tingmärkidega või lühendatult.

Täpselt kirjutatakse välja definitsioonid ja üldistavad kokkuvõtted. Konspekti algul tuleb alati ära märkida teose või artikli autor ja täpne pealkiri, ilmumisaeg, köide ja tsitaatide väljakirjutamisel ka lehekülg.

Konspekti maht. Konspekti maht ja üksikasjalisus sõltuvad mitte ainult teose iseloomust ja komplitseeritusest, vaid ka üliõpilase eelteadmiste tasemest. Mida keerulisem on teos, seda üksikasjalisem peab olema konspekt ja, vastupidi, mida tuttavam on teos, seda kokkusurutum on konspekt. Konspekti koostamisel kujunevad igaühel välja oma võtted ja lähenemiseviisid, s.o. konspekti koostamine on individuaalne.

Konspekt kui õppevahend. Seminariõppustel kasutavad üliõpilased oma konspekti sõnavõtu toetuspinnana. Seejuures ei tohi sõnavõtja oma märkmetest kramplikult kinni pidada, sest seminaride üheks eesmärgiks on praktiseerida kõnelemis- oskust. Sõnavõtt seminaril pole päheõpitud ülesütlemine. Seminar on arutus, milles iga sõnavõtja näitab, kuidas ta küsimusest on aru saanud.

Seminarikirjanduse hoolikalt koostatud konspekt võimaldab läbivõetud materjali eksamieelsetel päevadel kõige lühema ajaga korrata.

Esitame näitena V.I.Lenini teose "Mis teha?" I peatüki esimese osa põhiideede konspekti.

I. Dogmatism ja "kriitikavabadus"

a) Mida tähendab "kriitikavabadus"?

Möödunud sajandi lõpul kujunes rahvusvahelises sotsiaaldemokraatlikus liikumises kaks suunda: 1) revolutsiooniline ja 2) oportunistlik (revisionistlik). "Kriitikavabaduse" nimel astus viimane revolutsioonilise sotsialismi põhiideede vastu tegelikult kodanliku kriitikaga (lk.316). Avalik järeleandmine kodanlusele proletariaadi kahjuks on parempoolne oportunism. Läänes oli nende peateoreetikuks saksa sots.-dem. Eduard B e r n s t e i n, kes

- 1) eitas sotsialismi põhjendamise võimalust materialistliku ajalookäsituse alusel:
- 2) eitas vaesuse, proletariseerumise kasvu, kapitalistlike vastuolude teravnemist:
- 3) luges tühiseks "lõppe märki" - proletariaadi diktaatori:
- 4) väitis: liberalism ja sotsialism polevat põhimõtteliselt vastandlikud:
- 5) eitas klassivõitluse teooria kehtivust "rangelt demokraatlikus" ühiskonnas (lk. 316).

Mida Eduard Bernstein teorias väitis, seda realiseeris prantsuse oportunist Alexandre Millerand praktikas: läks kodanlusega koostööle reaksioonilise valitsuse liikmena.

Mõiste "kriitikavabadus" = oportunismi vabadus sots-dem-tias, sots-dem-tia muutmine r e f o r m i d e parteiks, vabadus juurutada kodanlikke ideesid sotsialismi (lk.317).

Esitatud näide võib konspekterimisokusele kasuks tulla üksnes sel juhul, kui: 1) hoolikalt loetakse läbi vastav materjal (V.I.Lenin, Teosed, 5.kd., lk.315-334), 2) algteksi võrreldakse tähelepanelikult siin esitatud konspektiga ja 3) antud konspekti võrreldakse üliõpilase varem kavandatud konspektiga.

Eespool toodut on tarvis rakendada juba e s i m e s e s e m e s t r i a l g u s e s t p e a l e, sest need kasulikud kogemused säästavad edaspidises töös aega ja tagavad ühtlasi materjali kindla omandamise.

Referaat ja selle oponeerimine

Referaat kui aktiivne, iseseisvat mõtlemist ergutav õp-
pmaterjali omandamise vorm on võitnud seminariõppuste ühe
koostisosana suurt poolehoidu. Nõutaval teoreetilisel ja
metoodilisel tasemel ettevalmistatud ja ettekantud referaat
aitab üliõpilastel esimesi samme teha teadusliku uurimistöö
alal (ühiskonnateaduste sfääris) ning õpetab referaadiks
tarvilikke materjale koguma, analüüsima ja üldistama. Heal
tasemel ettekantud referaat ning sellele järgnenud küsimused
ja elav arutus aitavad kogu rühma aktiivsesse mõtlemisprot-
sessi kaasa tõmmata ja tõstavad seminari ideelis-kasvatuslik-
ku mõju.

Referaadi ettekandmine ja arutamine on tulevasele spet-
sialistile teatud kooliks, mis annab talle kasulikke kogemu-
si esinemiseks kollektiivi ees.

Referaat teenib seminari üldist eesmärki, aidates kaasa
seminariõppuseks ettenähtud marksistlik-leninliku teooria
tähtsate probleemide sügavamale, aktiivsemale läbitöötamise-
le ning ühe või teise olulise küsimuse täiendavate aspektide
valgustamisele. Referaat võib näiteks käsitleda Kommunistliku
Partei strateegia mõnda olulist võitlusülesannet antud aja-
loolisel etapil, sidudes seda võimalust mööda kohaliku konk-
reetse materjaliga. See lubab mitmel juhul näidata Eestimaa
kommunistliku organisatsiooni kui NLKP ühe võitlussalga te-
gevust vaadeldaval ajaloolisel perioodil (revolutsiooniline
võitlus töörahva võimu eest, . Suure Isamaasõja aastad, sot-
sialismi ja kommunismi ülesehitamise ajajärk jne.). Referaat
võib aga puudutada ka mõningaid õppetöös üleskerkinud ja
täiendavat läbitöötamist vajavaid küsimusi parteipoliitika
aktuaalsetest probleemidest ning uusi teaduslikke avastusi
ja seisukohti neis küsimustes.

Näitlikud referaaditeemad on esitatud seminarikavades, kuid sellega ei ole temaatika veel ammandatud. Õppeprotsessis võivad üles kerkida uued aktuaalsed teemad, mida õppejõud peab üliõpilaste õppekasvatusliku töö huvides otstarbekohaseks. Arvesse võivad tulla ka aktuaalse tähtsusega teemad, mida üliõpilasrühm esitab õppejõule.

Referaadi teema peab olema konkreetne, kindlapiiriline, et võimaldada küsimuse küllaldaselt põhjalikku käsitlust ettenähtud aja jooksul (10-15 min.). Liiga ulatusliku teema korral muutub referaat lalalivalguvaks, paljude küsimuste pealiskaudseks loeteluks ega võimalda käsitletavat probleemi tarviliku põhjalikkusega ette kanda.

Referaat (samuti oponentid) määratakse tavaliselt vabatahtlikkuse printsiibi alusel. Vajaduse korral teeb õppejõud ise vastava ettepaneku.

Referaadi ettevalmistamiseks on soovitatav anda vähemalt kuu aega. Mõnel juhul, kui tegemist on ulatuslikuma probleemi uurimisega, tuleks referaadi teema kätte anda juba õppesemestri alguses. Kui teema kujuneb välja õppeprotsessi ajal, jääb referaadi ettevalmistamiseks tavaliselt 1-2 nädalat.

Pärast teema kättesaamist asub autor referaadi plaani või kava koostamisele. Plaaniprojekti koostamisel on soovitatav konsulteerida seminaris juhatava õppejõuga, kes annab üliõpilasele nõu ja abi põhiküsimuste kindlaksmääramisel ning kirjanduse valikul. Tarviliku allikmaterjali suhtes tuleb referendil ja teistel seminarist osavõtjatel astuda kontakti NLKP ajaloo õppekabineti töötajatega. Ühiskonnateaduste ja poliitilise elu nähtuste uurijana saab referent oma võimeid näidata ulatusliku materjali kogumisel, tuua huvitavaid ja veenvaid fakte antud küsimuse valgustamiseks (ajalehed ja ajakirjad, ilukirjandus, kino, teater, kunst, praktilisest elust võetud näited jne.).

Referaadi ettevalmistamiseks ei piisa ainult vastava materjali läbilugemisest. Autoril tuleb loetud materjalist teha üksikutele lehtedele ka märkmeid (ülevaatlik kokkuvõtte) ja väljavõtteid (tsitaatidena). Märkmeid algallikatest

(marksismi klassikud, parteidokumendid jne.) ja väljavõtted mitmesugustest kirjanduslikest allikatest tuleb varustada viidetega nende päritolu kohta. Üleskirjutused tuleb referaadi plaanis ettenähtud punktide (põhiküsimuste) järgi varustada vastava märgiga ja seejärel süstematiseerida, seada õigesse loogilisse järjekorda. Eelnevalt on otstarbekohane läbi mõelda ja ära märkida, millisel kohal saab näitlikke vahendeid (diagrammid, skeemid, plakatid jne.) kasutada.

Kogutud ja süstematiseeritud materjal vajab marksistliku teooria printsiipide alusel autoripoolset analüüsi, loomingulist läbimõtlemist ja teaduslikku üldistamist.

Pärast ettekande kuulamist esitatakse referendile tavaliselt küsimusi teoreetiliste seisukohtade täpsustamiseks või üleskerkinud probleemide selgitamiseks. Referent vastab neile küsimustele võimalikult lühidalt.

Edasi järgneb referaadi arutelu, mille muudab elavamaks ja sihipärasemaks oponeerimine. Juba varem, üheaegselt ettekande teema ja referaadi valikuga, tuleb määrata 1-2 oponenti (soovitav vabatahtlikkuse printsiibil), kes tutvuvad eelnevalt vastava kirjandusega ja (kokkuleppel referendiga) ettekande teksti või konspektiga. Oponentid esinevad pärast ettekannet lühikese sõnavõtuga (3-4 minutit), täiendades ja tarviduse korral täpsustades referaadi seisukohti. Sellega aitavad nad omalt poolt kaasa elava, sisuka ja printsiipialse diskussiooni kujunemisele. Diskussioonis avaldavad ka teised üliõpilased arvamust referaadis esitatud küsimuste kohta.

Pärast arutelu on autoril õigus lühikesele lõppsõnale.

Seminari lõpul teeb õppejõud kokkuvõtte, andes hinnangu põhiettekandele, oponentide sõnavõttudele ja kogu toimunud diskussioonile.

Referaadi hindamisel tuleb eelkõige arvestada sisulist külge, teoreetilist ja meetodilist taset ning üldistuste õigsust. Tähelepanu tuleb pöörata ka üliõpilaste esinemiskusele, nende kõnekultuurile, mis eeldab kõigepealt:

a) kõnetehnika viimistletust (loogiline mõttekäik, vaba esinemine, ladus, risustamata kirjakeel, ilmekas väljen-

dusviis, selge, puhas diktsioon, häälevarude arvestamine jne.)

b) esinemiskultuuri (välimus, miimika, kehahoid, käte asend jne.):

c) oskust saavutada kontakt kuulajaskonnaga, käita kuulajate tähelepanu, panna nad mõtlema, kaasa elama, arutlema.

Referaatide ettekandmise ja arutamise tase näitab rühma ühiskondlik-poliitilist aktiivsust ja küpsust. Ta on üks olulisemaid tegureid, mida peetakse silmas arvestuste sooritamisel ja eksamil lubamisel.

Mõnede referaatide puhul tuleks antud teemal jätkata uurimistööd ÜTÜ-s.

Ilukirjanduse, teatri, kino ja kujutava kunsti kasutamisest NLKP ajaloo õppimisel

Kõik kunstiliigid võivad olulisel määral kaasa aidata NLKP ajaloo kursuse paremale tundmaõppimisele, rääkimata ju ba sellest, et nad on asendamatud üldkultuurilise silmaringi laiendamisel.

Ilukirjandus kujutab kunstilises vormis nii inimsaatusi kui ka ajaloolisi sündmusi ja ühiskonna arenguprotsesse. Ta rikastab lugeja teadvust, aitab õpitavat emotsionaalselt tunnetada ja seda paremini meelde jätta. NLKP ajaloo põhjalikumaks tundmaõppimiseks on ilukirjanduse kasutamisel tarvis:

1) silmas pidada NLKP ja EKP ajaloo seisukohalt olulise-
maid fakte;

2) näha üldist olukorda - rahva meeleolusid, setsiaalse ja rahvusliku rõhumise vorme ja olemust, klasside ja parteide võitlust, progressiivsete ja reaktsiooniliste jõudude taotlusi jne.

Romaanid, novellid ja luuletused avardavad tavaliselt sündmuste tausta. Nii näiteks käsitletakse töölisliikumise ja marksismi leviku algust Venemaal N. Tšernõševski romaanis "Mida teha?", N. Nekrassovi poeemis "Raudtee", A. Kuprini jutustustes jne. 1904-1907.a. sündmused kajastavad M. Gorki teos-

tes "Ema" ja "Klim Samgini elu". A.Hindi "Tuuline rand" ja A.Upiti "Põhjatuul" kujutavad aga põhiliselt töölisliikumise kasvu Eestis ja Lätis 1905.aastal.

Rahvusküsimuse probleeme analüüsib E.Vilde oma romaanides "Raudsed käed", "Mahtra sõda" ja "Kui Anija mehed Tallinnas käisid".

1917.a. revolutsiooni sündmused kajastuvad A.Bloki poeemis "Kaksteist" ja V.Majakovski poeemis "Hästi".

Mitmed kirjanikud on oma teosed pühendanud kollektiviseerimisele, sotsialistlikule murrangule külas. Nimetagem neist eelkõike Nobeli preemia laureaadi M.Šolohhovi romaani "Ülesküntud uudismaa". Eesti kirjanikest on kollektiviseerimist ja sellega kaasnevat klassivõitlust käsitleanud H.Lebrecht romaanis "Valgus Koordis".

Kirjanik B.Jassinski näitab romaanis "Inimene vahetab kesta" rahvussuhete kujunemist Nõukogudemaal kogu selle keerukuses.

Reisikirjeldused ja memuaarikirjandus pakuvad rohkesti faktilist materjali. Memuaarid on kasutatavad ka ajalooliste allikatena, näiteks J.Reedi "10 päeva, mis vapustasid maailma" ja N.Podvoiski "1917.aasta".

Teater. Teatrietendustes on tähtsal kohal diskussioon maailmavaate, moraali ja kasvatuse küsimustes. Heaks näiteks selle kohta on V.I.Lenini isikuga seotud N.Pogodini näidendid "Kremlis kellad", "Inimene relvaga" ja "Kolmas, pateetiline". Teater annab tavaliselt rohkesti diskussioonimaterjali. Aktiivselt seminarilt aga diskussiooni oodataksegi. Peale selle huvitab teatrikõlastajat, kes on autor, millist rahvust ta esindab, missugune probleemistik on autorile südamelähedane jne.

Kõik see aitab paremini mõista seda tööd, mida tehakse teatri kaudu partei rahvusprogrammi elluviimisel kultuuri valdkonnas ning rahvuskultuuride lähendamise ja vastastikuse rikastamise alal. Ilma selliste täiendusteta kipub rahvusküsimuse käsitlemine ja partei osa kasvatustöö suunamisel jääma sageli deklaratiivseks.

Kino. Kõrge kunstilise tasemega ja sügava ideelise sisuga filmidel on suur tunnetuslik tähtsus ja tugev emotsionaalne mõju. Ajaloolist materjali aitavad omandada kroonika- ja dokumentaalfilmid.

Pärast filmi vaatamist on soovitatav korraldada arutelu. Heaks illustratsiooniks partei ja meie kodumaa ajaloo õppimisel on paljud kunstilised filmid, nagu "Lenin Oktoobris" jt. filmid Leninist. "Kommunist", "Suur kodanik", "Vabatahtlikud", "Valitsuse liige", "Ballaad sõdurist", "Keegi ei tahtnud surra" jt.

Paljud filmid on pühendatud rahvusküsimusele. Nimetagem neist "Alitet läheb mägedesse", "Üks kartul, teine kartul", "Aheldatud" jt.

Silmapaistvateks dokumentaalfilmideks on "Tavaline fašism", "Vene ime", "Ajaloo õppetund", "Kaamera süüdistab" jt.

Kujutatav kunst. Kujutaval kunstil on kõige lühem tee inimese teadvuseni. Kunstiteoseid tuleb mitte ainult vaadata, vaid ka tunnetada ja mõista, siis jätab nähtu sügava mulje. NLKP ajaloo õppustel tuleb luua õhkkond, mis aitaks üliõpilastel süveneda õpitavasse teemasse. Samal ajal on tähtis, et üliõpilased oskaksid kunstiteose ideelis-kunstilist olemust lahsti mõtestada. Näiteks aitavad paljud V. Serovi maalid, nagu "Maadekreet", "V. I. Lenini esinemine Soome vaksalis 3. aprillil 1917. aastal", ja teiste kunstnike teosed kaasa tervikliku mulje kujundamisele revolutsioonilise epohhi tähtsamatest sündmustest. 1905. a. revolutsiooni sündmusi illustreerivad G. Savitski maal "Lahing Presnjal" ja I. Ivanovi "1905. a. 18. oktoobri miiting", kollektiviseerimise ajajärku A. Valteri maal "Külakorrespondendi tapmine" jt.

Palju silmapaistvaid maale on loodud nõukogude rahva kangelastegudest Suure Isamaasõja päevil.

Soovitatav on kasutada albumit "NLKP kujutatavas kunstis".

Arvestused ja eksamid

Kehtivate õppeplaanide kohaselt lõpeb NLKP ajaloo kursus I ja II semestril eksamiga. Majandusteaduskond, kus NLKP ajalugu õpitakse kolme semestri vältel, moodustab erandi. Slin lõpevad I ja III semester eksamiga ning II semester arvestusega. Majandusteaduskonna õhtuses osakonnas lõpeb I semester arvestuse ja eksamiga ning II semester eksamiga. Kaugüliõpilastel tuleb enne eksamit kirjutada kontrolltöö või sooritada kollekvium.

Et NLKP ajaloos läbivõetav materjal on võrdlemisi ulatuslik, eeldab see semestri jooksul järjekindlat ja süstemaatilist iseseisvat tööd, aktiivset osavõttu loengutest ja seminariõppustest, ettenähtud algallikate konspekterimist, referaatide koostamist jne.

Eksamile lubatakse ainult need üliõpilased, kes on semestri jooksul kõik seminarid, kontrolltööd ja referaadid sooritanud vähemalt rahuldavale hindele ning kõik võlgnevused (lüngad seminaridelt puudumise või mitterahuldavate esinemiste, esitamata referaatide ja kontrolltööde näol) enne sessiooni õigeaegselt likvideerinud. Kui semester lõpeb arvestusega, saavad üliõpilased, kes on täitnud kõik eespool märgitud tingimused, arvestuse semestri pideva töö alusel. Mõjuvatel põhjustel (pikaajaline haigus vm.) tekkinud lünkade esinemisel, võib õppejõud lubada üliõpilasel arvestuse sooritada täiendava vestluse korras kas kogu semestri jooksul läbivõetud materjali või mõne selle osa kohta. Üliõpilastele, kes semestri jooksul on näidanud väga häid teadmisi ja võtnud aktiivselt osa ÜTÜ tööst ning kelle referaadid on saanud kõrge hinnangu osaliseks või tulnud teaduslikul konverentsil esikohtadele, võib õppejõud panna eksamihinde ka jooksva töö alusel. Kõigil teistel, kes on eksamitele lubatud, tuleb eksam sooritada tavalises korras.

Eksamiks ettevalmistumisel peavad üliõpilased juhinduma NLKP ajaloo kursuse õppeprogrammist, kus on ära toodud partei ajaloo kõige olulisemad küsimused, milles eksaminandid

peavad orienteeruma. Küsimuste õigeks mõistmiseks tuleb vältida tuupimist ja püüda aru saada, teha endale selgeks iga mõiste, definitsioon, asjade olemus ja näha sündmuste omavahelisi põhjuslikke seoseid. Kogemused näitavad, et kõige otstarbekohasem on eksamiks valmistumisel uuesti läbi vaadata:

- 1) NLKP ajaloo ja EKP ajaloo ülevaate vastavad peatükid;
- 2) nende peatükkide kohta kuulatud loengukonspektid; kui õpikus vastav peatükk puudub (XXIII kongress), tuleb alustada loengukonspektist;
- 3) algallikate konspektid või, kui aega jätkub, algallikad;
- 4) seminariõppustel tehtud märkused.

Selline tööviis annab tervikliku ja süvendatud ülevaate kogu teemast või probleemist. Eriti vajalik on see keerukate, eksamil raskusi valmistavate teoreetiliste küsimuste (näiteks VSDTP agraar- ja rahvusprogramm, sotsialistliku revolutsiooni leninlik teooria, põllumajanduse kollektiviseerimine, rahulik kooseksisteerimine jt.) selgitamiseks. Ühtlasi võimaldab see luua assotsiatiivset seost õppeprogrammi ja loetu vahel, nii et ainuüksi programmi tajumine aitab eksamil kogu materjali meenutada. On tuntud tõsiasja, et programmi oskuslik kasutamine annab vähemalt 1/4 eksamivastusest.

Eksamieelses õppimises on väga oluline õige ajajaotus. Algul tuleb kindlaks määrata, millised osad on tarvis esmajoones läbi töötada, etksamieelne päev jääks õpikute ja konspektide ülelehitsemiseks, õpitu n.-õ. kinnistamiseks. Eksami eel on tähtis, kuidas konspektid, raamatud (muidugi isiklikud) ja muu vajalik õppematerjal on "sisse töötatud", et üksikute küsimuste tuum juba lehitsemisel silma paistaks.

Eksamieelsetel päevadel ei tohi tuupida ööpäev läbi. Õppimine peab vahelduma puhkepausidega (näit. 1 tund tööd, 10-15 minutit puhkust). Ei tohi unustada ka kerget sportimist, lühiajalist meelelahutust ja regulaarset einetamist. Kahjulikult mõjub õise puhkeaja kasutamine õppimiseks. Füüsiline ülepingutus, väsimus eksamilaua taga on sageli üks ebaedu põh-

jusi. Kui eksamil tullaakse puhanuna, on mõte erk ja suudetakse hästi kontsentreeruda, sest eksamil pole vaja loengul kuuldu või õpikust loetu sõnasõnalist ümberjutustamist, vaid iseseisvat sõnastust, mõtte kontsentreeritust ja tihedust. Eksamil tuleb lühidalt ja selgelt rääkida sellest, mida nõuab pilet (kui eksam toimub piletitega) või õppejõu poolt esitatud küsimus, kusjuures hindamise aluseks jääb see, kuidas on omandatud õppeprogrammis ettenähtud materjal.

Teema: K.Marxi ja F.Engelsi "Kommunistliku partei manifest"

1. "Kommunistliku partei manifesti" ilmumise ajaloolised tingimused:

- a) töolisliikumise olukord XIX sajandi keskel;
- b) marksismi kolm allikat ja kolm komponenti.

2. K.Marx ja F.Engels:

- a) kapitalistliku korra tekkimisest, arenemisest ja paratamatust hukkumisest;
- b) proletariaadi ajaloolisest osast, proletarse revolutsiooni ja proletariaadi diktatuuri paratamatusest;
- c) kommunistliku partei osast proletariaadi klassivõitluses ning partei programmist ja taktikast.

3. "Kommunistliku partei manifesti" maailmaajalooline tähtsus:

- a) sotsialismi muutumine utopiast teaduseks;
- b) kommunismi muutumine tänapäeva kõige võimsamaks jõuks.

Referaadi teema

K.Marxi ja F.Engelsi õpetus parteist ja selle elluviimine.

Kohustuslik kirjandus

K.Marx ja F.Engels. Kommunistliku partei manifest, Tallinn, 1966.

V.I.Lenin. Marksismi kolm allikat ja kolm komponenti. Teosed, 19.kd., lk.3-8.

NLKP programm. Sissejuhatus ja I osa, Tallinn, 1965.

Täiendav kirjandus

Ф. Энгельс. К истории Союза Коммунистов. Соч., изд. 2, т. 21, lk. 214-232.

V.I. Lenin. Karl Marx. Teosed, 21. kd., lk. 27-72.

V.I. Lenin. Friedrich Engels. Teosed, 2. kd., lk. 1-13.

Воспоминания о Марксе и Энгельсе, Москва, 1965.

Metsaari- ja ilukirjandus

Г. Серебрякова. Прометей. Романтическая трилогия, Москва, 1963.

Г. Серебрякова. Предшествование. Москва, 1966.

L. Vidgor, J. Suhhotin. Suur ja liigutav sõprus, Tallinn, 1964.

P. Lafargue. Mälestusi Marxist, Tallinn, 1968.

Filmid

Kunstiline film "Eluaastad".

Dokumentaalfilmid: "Suure sõpruse leheküljed" ja "Unustatud leheküljed".

Diafilmid: "100 aastat I Internatsionaali asutamise päevast" (1964);

"Karl Marx ja Friedrich Engels" (kahes osas, 1962);

"Kommunismi loojad" (K. Marxi ja F. Engelsi muuseumi materjalide alusel) (1963).

Teema: V.I. Lenini raamat "Mis teha?"

1. V.I. Lenini kahest suunast rahvusvahelises sotsiaaldemokraatias. "Ökonomism" kui rahvusvahelise oportunisti erikuju.

2. Lenini stiihilisusest ja teadlikkusest töölisliikumises.

3. Proletariaadi klassivõitluse kolm põhivormi; klassivõitluse vormide avaldumine kaasajal. Lenini revolutsioonilise teooria tähtsusest ja kodanliku ideoloogia vastu võitlemise vajadusest.

4. Revolutsioonilise marksistliku partei loomise leninlik plaan. "Ökonomistide" kriitika organisatsioonilistes küsimustes.

5. V.I.Lenini raamatu "Mis teha?" ajalooline tähtsus.

Kohustuslik kirjandus

V.I.Lenin. Mis teha? Teosed, 5 kd., lk.309-480.

V.I.Lenin. Marksism ja revisionism. Teosed, 15.kd., lk.15-25.

Täiendav kirjandus

V.I.Lenin. Üks samm edasi, kaks sammu tagasi. Teosed, 7.kd., lk.187-196, 232-255, 308-337 ja 374-379.

Venemaa Sotsiaaldemokraatliku Töölispartei programm. Vastu võetud partei II kongressil; VSDTP organisatsioonilise põhikirja projekt, mille Lenin kongressil esitas; VSDTP organisatsiooniline põhikiri. NLKP kongresside, konverentside ja Keskkomitee pleenumite resolutsioonid ja otsused, I osa, Tallinn, 1956, lk. 39-48.

I.Ambartsumov. Kapitalistlike riikide töölisklassi võitlusvormide ja meetodite areng. "Eesti Kommunist", 1968, nr. 2.

Menuaari- ja ilukirjandus

N.K.Krupskaja. Lenin ja partei, Tallinn, 1965.

M.D.Sokolov. Sädemed, Tallinn, 1957.

J.Drabkina. Mustad kuivikud, Tallinn, 1965.

I.F.Kurtšavov. M.I.Kalinin Tallinnas, Tallinn, 1957.

Filmid

Kunstiline film "Ema".

Populaarteaduslik film "Jutustus partei II kongressist".

Diafilm "Kuidas V.I.Lenin töötas partei programmi kallal".

Teema: VSDTP III kongress. V.I.Lenini raamat "Sotsiaaldemokraatia kaks taktikat demokraatlikus revolutsioonis"

1. Bolševike strateegia ja taktika väljatöötamine VSDTP III kongressil ning selle kaitsmine ja edasiarendamine V.I.Lenini raamatus "Sotsiaaldemokraatia kaks taktikat demokraatlikus revolutsioonis":

a) revolutsiooni iseloom, iseärasused ja liikumapanevad jõud. Proletariaadi hegemoonia kodanlik-demokraatlikus revolutsioonis. Proletariaadi ja talurahva liit ning bolševike agraarprogramm;

b) bolševike taktika revolutsiooni aastail. Relvastatud ülestõus kui tsarismi kukutamise peamine vahend. Suhtumine riigiduumasse ja mitteproletaarsetesse parteidesse;

c) proletariaadi ja talurahva revolutsioonilis-demokraatlik diktatuur ja ajutine revolutsiooniline valitsus. Menševike oportunistlik strateegia ja taktika küsimustes;

d) kodanlik-demokraatliku revolutsiooni sotsialistlikuks revolutsiooniks ümberkasvamise leninlik teooria. Trotski "permanentse revolutsiooni" teooria ja II Internatsionaali liidrite oportunistlike seisukohtade kriitika.

2. V.I.Lenini raamatu "Sotsiaaldemokraatia kaks taktikat demokraatlikus revolutsioonis" ajalooline tähtsus.

Referaadi teema

Revolutsioonilise ja oportunistliku suuna vaheline võitlus VSDTP Eesti organisatsioonides 1905.-1907.a. revolutsiooni päevil.

Kohustuslik kirjandus

V.I.Lenin.* Sotsiaaldemokraatia kaks taktikat demokraatlikus revolutsioonis. Teosed, 9.kd., lk.1-91.

V.I.Lenin.* Sotsiaaldemokraatia agraarprogramm Vene revolutsioonis. Teosed, 15.kd., lk.136-158.

VSDTP III kongressi resolutsioonid: relvastatud ülestõusust; ajutisest revolutsioonilisest valitsusest; suhtumisest talurahvaliidukimisse. NLKP kongresside, konverentside ja keskkomitee pleenumite resolutsioonid ja otsused, I osa, lk.79-80 ja 82-83.

Täiendav kirjandus

V.I.Lenin. Aruanne VSDTP ühinemiskongressi kohta.

Teosed, 10.kd., lk.304-322.

V.I.Lenin. Partei organisatsioon ja parteiline kirjandus.

Teosed, 10.kd., lk.26-31.

V.I.Lenin. Meie ülesanded ja tööliste saadikute nõukogu. Teosed, 10.kd., lk.1-11.

V.I.Lenin. Partei reorganiseerimisest. Teosed, 10.kd., lk.12-21.

V.I.Lenin. Moskva ülestõusu õppetunnid. Teosed, 11.kd. lk.148-155.

V.I.Lenin. Ettekanne 1905.a. revolutsioonist. Teosed, 23.kd., lk.226-243.

VSDTP V kongressi resolutsioonid: suhtumisest mitteproletaarsetesse parteidesse; töölikongress ja parteitud töölisorganisatsioonid; Riigiduumast; ametiühingutest. NLKP kongresside, konverentside ja keskkomitee pleenumite resolutsioonid ja otsused, I osa, lk.163-166 ja 168-169.

E.Kaup. Tallinna töölised 1905.-1907.a. revolutsioonis, Tallinn, 1957.

K.Siilivask. 1905.-1907.a. rahvarevolutsiooni kajastusi eesti kirjanduses. "Looming" 1955, nr.11, lk.1342-1361.

Vladimir Iljitš Lenin. Elulugu, Tallinn, 1961, lk.109-162.

Ülevaade Eestimaa Kommunistliku Partei ajaloost, I osa, Tallinn, 1961, lk.43-102.

Memuaari- ja ilukirjandus

V.Grossann. Stepan Koltšugin, Tallinn, 1947.

A.Hint. Tuuline rand, Tallinn, 1962.

Mälestusi V.I.Leninist. I kd., Tallinn, 1961.

F. Tuglas. Mälestused. Teosed 8. kd., Tallinn, 1960.
E. Vilde. Pudemeid. Jutustused II, Tallinn, 1953.

Kunstilised filmid:

"Ema", "Jakov Sverdlov", "Proloog", "Soomuslaev "Potjomkin"
ja "Valendab üksik puri".

Dokumentaalfilmid:

"1905 aasta" ja "V.I.Lenini käsikirjad".

Diafilm "1905.-1907. aasta revolutsioon Venemaal - esimene rahvarevolutsioon imperialismi ajastul".

Teema: Partei leninlik programm rahvusküsimuses

1. Rahvuste ajalooline väljakujunemine ja arenemine. Rahvusküsimuse olemus ja selle koht marksismis-leninismis.

2. Kaks tendentsi rahvusküsimuses monopolismieelse kapitalismi, imperialismi ja sotsialismi tingimustes. Rahvusliku liikumise põhjused, klassiiseloos ja kandvad jõud.

3. V.I.Lenin rahvusküsimuse iseärasustest Venemaal ja kohast proletariaadi klassivõitluses kodanlik-demokraatliku revolutsiooni perioodil.

4. Partei leninliku rahvusprogrammi väljatöötamine ja selle põhinõuded. Bolševike võitlus parem- ja pahempoolsete oportunistlike seisukohtade vastu vene ja rahvusvahelises sotsiaal-demokraatlikus liikumises. Bolševike rahvusprogrammi mõju maailma töölis- ja rahvuslikule vabadusliikumisele.

Referaadi teema

1. Eesti rahvuse tekkimine ja rahvusliku liikumise iseloom Eestis XIX sajandil.

2. "Rahvusliku kultuurautonoomia" programmi oportunistliku olemuse kriitika.

3. Natsionalismi, internatsionalismi ja sotsialistliku patriotismi olemus.

Kohustuslik kirjandus

V.I.Lenin. Kriitilisi märkmeid rahvusküsimuse kohta. Teosed, 20.kd., lk.1-33.

V.I.Lenin. Rahvuste enesemääramise õigusest. Teosed, 20. kd., lk. 361-390 ja 406-417.

VSDTP VI ülevenemaalise (Praha) konverentsi resolutsioonid: Vene valitsuse kallaletungist Pärsiale; Hiina revolutsioonist; tsarismi poliitikast Soome suhtes. NLKP kongresside, konverentside ja Keskkomitee pleenumite resolutsioonid ja otsused, I osa, lk.286-287.

VSDTP Keskkomitee ja parteitöötajate 1913.aasta augustinõupidamise ("suvised" nõupidamise) resolutsioon rahvusküsimuse kohta. Sealsamas, lk.315-316.

Täiendav kirjandus

V.I.Lenin. Ettekanne Rahvusvahelisele Sotsialistlikule Büroole VSDTP ülevenemaalisest konverentsist. Teosed, 17. kd., lk.450-451.

V.I.Lenin. Revolutsiooniline tõus. Teosed, 18.kd., lk.83-90.

V.I.Lenin. Karl Marxi õpetuse ajalooline saatus. Teosed, 18. kd., lk.543-546.

V.I.Lenin. Töölised ja "Pravda". Teosed, 18.kd., lk.273-274.

V.I.Lenin. Marksism ja reformism. Teosed, 19.kd., lk.338-341.

V.I.Lenin. Töölisklass ja töölisajakirjandus. Teosed, 20.kd., lk.332-339.

VSDTP VI ülevenemaalise (Praha) konverentsi resolutsioonid: käesolevast momendist ja partei ülesannetest; duuma sotsiaaldemokraatlikust fraktsioonist; partei iseloomust ja organisatsioonilistest vormidest; likvidaatorlusest ja likvidaatorite rühmast. NLKP kongresside, konverentside ja Keskkomitee pleenumite resolutsioonid ja otsused, I osa, lk.271-273, 276-278 ja 283-284.

VSDT(b)P Aprillikonverentsi otsus "Rahvusküsimuse kohta". Sealsamas, lk.346-347.

VK(b)P X kongressi otsus "Partei järjekordsed ülesanded rahvusküsimuses". Sealsamas, lk.552-554.

Ülevaade Eestima Kommunistliku Partei ajaloost, I osa, III ja IV ptk., Tallinn, 1961.

История Коммунистической Партии Советского Союза. Том II, Москва, 1966, lk. 418-442.

Е.Д.Есменев. Ленинская программа по национальному вопросу. "Вопросы истории КПСС", 1968, nr. 1, lk. 98 - 108.

Diafilm "Bolševike partei revolutsiooni uue tõusu perioodil (1910-1914)".

Teema: Sotsialistliku revolutsiooni leninlik teooria

1. Imperialismi ajalooline koht.

2. V.I.Lenin kapitalistlike maade majanduse ja poliitika arengu ebaühtluse, hüppelise arengu seadusest imperialismi perioodil. Sotsialismi võidu võimalikkusest esialgu mõnes või ühel eraldi võetud maal.

3. V.I.Lenin revolutsioonilise situatsiooni põhitunnustest. Subjektiivse faktori osa revolutsioonilise situatsiooni ülekandumisel revolutsiooniks.

4. Leninliku sotsialistliku revolutsiooni teooria maailmaajalooline tähtsus.

Referaadi teema

Eesti bolševike ajaleht "Kiir" ja selle tähtsus võitluses tööliste rahvusvahelise koondamise eest.

Kohustuslik kirjandus

V.I.Lenin. Imperialism kui kapitalismi kõrgeim staadium. Teosed, 22.kd., lk.276-281.

V.I.Lenin. Euroopa Ühendriikide loosungist. Teosed, 21. kd., lk.305-308.

V.I.Lenin. Proletaarse revolutsiooni sõjaprogramm. Teosed, 23.kd., lk.65-75.

V.I.Lenin. II Internatsionaali krahh. Teosed, 21.kd., lk.186-190.

NLKP programm, I osa, 1., 5. ja 6. alajaotus.

Täiendav kirjandus

Ülevaade ЕКР ajaloost, I osa, V ptk.

Воспоминания о В. И. Ленине, т. I.

В. Рымалов. Мировая капиталистическая система хозяйства и ее противоречия. "Политическое самообразование, 1968, nr. 2.

Ilukirjandus

H.Barbusse. 'Tuli , Tallinn, 1957.

M.Šolohhov. Vaikne Don , Tallinn, 1958.

Kunstilised filmid:

"Vaikne Don" (I seeria), "Õed" ja "Kaks elu".

Teema: Kommunistlik Partei - Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni innustaja ja organiseerija

1. Veebruarirevolutsiooni võit Venemaal:
 - a) leninlik hinnang revolutsiooni liikumapanevatele jõududele ja iseloomule;
 - b) kaksikvõim ja selle klassiolemus.
2. V.I.Lenini Aprilliteesid. Partei kurss sotsialistlikule revolutsioonile:
 - a) klassijõudude uuest paigutusest sotsialistliku revolutsiooni etapil;
 - b) loosung "Kogu võim nõukogudele!" Revolutsiooni rahuliku arengu võimalikkusest.
3. VII ülevenemaaline bolševike (aprilli-) konverents ja selle otsused.
4. Bolševike taktika muutumine pärast juulisündmusi. VSDTP VI kongress.
5. Kornilovi mässu purustamine. Nõukogude bolševiseerumine. Loosungi "Kogu võim nõukogudele!" uus sisu.
6. Üldrahvaliku kriisi teravnemine Venemaal 1917.a. Relvastatud ülestõusu leninlik plaan. Relvastatud ülestõusu et-

tevalmistamine ja läbiviimine bolševike partei juhtimisel.

7. Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni võit ja selle maailmaajalooline tähtsus.

Referaadi teema

1. Relvastatud ülestõusu võit Petrogradis.
2. Oktoobrirevolutsiooni võit Eestis.

Kohustuslik kirjandus

V.I.Lenin. Kirjad taktikast. Teosed, 24.kd., lk.23-35.

V.I.Lenin. Proletariaadi ülesandeist praeguses revolutsioonis. Teosed, 24.kd., lk.3-7.

V.I.Lenin. VSDT(b)P seitsmes ülevenemaaline (aprilli-) konverents. Ettekanne käesolevast momendist 24.aprillil.

Konverentsi lõpetamise puhul peetud kõne 29.aprillil. Teosed, 24.kd., lk.199-217 ja 284.

V.I.Lenin. Loosungitest. Teosed, 25.kd., lk.164-171.

V.I.Lenin. Poliitiline olukord. Teosed, 25.kd., lk.157-159.

V.I.Lenin. Marksism ja ülestõus. Teosed, 26.kd., lk.4-9.

V.I.Lenin. Eemalseisja nõuanded. Teosed, 26.kd., lk.153-155.

V.I.Lenin. Kiri Keskkomitee liikmetele. Teosed, 26.kd., lk. 206-207.

V.I.Lenin. Bolševikud peavad võtma võimu. Teosed, 26.kd., lk. 1-3.

V.I.Lenin. Kriis on küps. Teosed, 26.kd., lk.53-63.

Täiendav kirjandus

VSDT(b)P VI kongressi resolutsioon "Poliitilisest olukorrast". NLKP kongresside, konverentside ja Keskkomitee pleenumite resolutsioonid ja otsused, I osa, lk.375-377.

50 aastat Suurt Sotsialistlikku Oktoobrirevolutsiooni. NLKP Keskkomitee teesid, Tallinn, 1967.

Ülevaade EKP ajaloo, I osa, VI ptk. 3. ja 4. alajaotus.

Борьба за советскую власть в Прибалтике, Москва 1967.

J.Käbin. Oktoobrirevolutsioon ja eesti rahvas, Tallinn, 1967.

V.Reiman. Eesti bolševikud võitluses nõukogude võimu eest aastail 1917-1918, Tallinn, 1957.

Memuaari- ja ilukirjandus

- J.Reed. Kümme päeva, mis vapustasid maailma, Tallinn, 1960.
M.Gorki. Klim Samgini elu, Tallinn, 1958.
M.Gorki. Artamonovite ettevõte, Tallinn, 1957.
M.Šolohhov. Vaikne Don, Tallinn, 1957.

Kunstilised filmid

"Balti au", "Oktoobripäevil", "Esimene päev", "Lenin Oktoobris", "Murrang", "Inimene relvaga" ja "Lenin 1918.aastal".

Teema: Sotsialistliku majanduse aluste rajamise leninlik plaan (V.I.Lenini teos "Nõukogude võimu järjekordsed ülesanded")

1. Sotsialistliku revolutsiooni uus arenguaste pärast Bresti rahu:

a) Lenin sotsialistlike ja kodanlike revolutsioonide põhilistest erinevustest:

b) võitluse raskuspunkti ülekandumine majanduse valdkonda:

c) viis sotsiaal-majanduslikku sektorit, nende klassiolemus ja arenguperspektiivid sotsialistliku majanduse aluste rajamisel.

2. V.I.Lenin kodanluse ja väikekodanluse stiihia vastu võitlemise majanduslikest vormidest:

a) üldrahvalikust arvestusest ja kontrollist:

b) riigikapitalismist:

c) kooperatsioonist.

3. V.I.Lenin sotsialistliku majanduse arendamise ja tööviljakuse tõstmise põhiabinõudest, materiaalsetest ja moraalsetest stiimulitest:

a) rasketööstuse arendamine ja maa elektrifitseerimine;

b) elanikkonna haridus- ja kultuuritaseme tõstmine;

c) Lenin nõukogude kaadri ettevalmistamisest ja kodanlike spetsialistide kasutamisest sotsialistlikus ülesehitustöös;

- d) sotsialistliku töödistsipliini tugevdamine;
- e) sotsialistliku võistluse arendamine;
- f) ainujuhtimise ja demokraatliku tsentralismi osa nõukogude majandussüsteemis; majandusliku tegevuse parteilise juhtimise põhimõtted ja rahvahulkade kaasatõmbamine riigi valitsemisele.

4. Partei võitlus "pahempoolsete kommunistidega" majandusliku ülesehitustöö küsimustes. V.I.Lenini teose "Nõukogude võimu järjekordsed ülesanded" ajalooline tähtsus.

Referaadi teema

1. Väikekodanliku stiihia olemus ja selle ohtlikkus sotsialistliku revolutsiooni üritustele.

2. Lenin nõukogude kaadri ettevalmistamisest ja kodanlike spetsialistide kasutamisest sotsialistlikus ülesehitustöös.

Kohustuslik kirjandus

V.I.Lenin. Töötava ja ekspuateeritava rahva õiguste deklaratsioon. Teosed, 26.kd., lk.391-393.

V.I.Lenin. Meie päevade peamine ülesanne. Teosed, 27.kd., lk. 134-138.

V.I.Lenin. Nõukogude võimu järjekordsed ülesanded. Teosed, 27.kd., lk.209-247.

Täiendav kirjandus

V.I.Lenin. Kuidas organiseerida võistlust? Teosed, 26. kd., lk.373-382.

V.I.Lenin. Majanduspoliitika ja eriti pangapoliitika põhitseid. Teosed, 27.kd., lk. 287-288.

V.I.Lenin. Teaduslik-tehniliste tööde plaani visand. Teosed, 27.kd., lk.289.

V.I.Lenin. Venemaa Kommunistliku Partei Keskkomiteele. Teosed, 27.kd., lk.290.

V.I.Lenin. "Pahempoolsest" lapsikusest ja väikekodanlikkusest. Teosed, 27.kd., lk.300-320.

V.I.Lenin. Oktoobrirevolutsiooni neljandaks aastapäevaks. Teosed, 33.kd., lk.29-37.

VK(b)P VII kongressi resolutsioonid: sõja ja rahu kohta; partei nimetuse ja programmi muutmise kohta. NLKP kongresside, konverentside ja Keskkomitee pleenumite resolutsioonid ja otsused, I osa, lk.405-407.

Ülevaade Eestimaa Kommunistliku Partei ajaloo, I osa, VII ptk., Tallinn, 1961.

Борьба за советскую власть в Прибалтике. Москва, 1967, lk. 139 - 186.

Гусев К. Крах партии левых эсеров, Москва, 1963.

Memuaari- ja ilukirjandus

M.Gorki. V.I.Lenin. Teosed, 9.kd., Tallinn, 1959.

A.Bežômenski. Kommunistlike noorte kohtumised V.I.Leniniga, Tallinn, 1957.

Kunstiline film

"Lenin 1918.aastal".

Teema: VK(b)P VIII kongress. Partei teine programm

1. Partei programmi arutamine ja vastuvõtmine. Lahkarvamused programmilistes küsimustes.

2. Partei programm riiklikust, majanduslikust ja kultuurilisest ülesehitustööst.

3. Kongressi otsused suhtumisest keskmikku. Sõjaväe küsimus kongressil.

4. VIII kongressi rahvusvaheline tähtsus.

Referaadi teema

1. Kolm põhilooangit talurahvaküsimuses.

2. EKP tegevus Eesti Tööraha Kommuuni perioodil.

Kohustuslik kirjandus

V.I.Lenin. VK(b)P VIII kongress. Ettekanne partei programmi kohta 19.märtil. Teosed, 29.kd., lk.144-174.

V.I.Lenin. Ettekanne tööst maal, 23.märtsil. Teosed, 29. kd., lk.176-192.

VK(b)P programm. NLKP kongresside, konverentside ja Keskkomitee pleenumite resolutsioonid ja otsused, I osa, lk.409-429. VK(b)P VIII kongressi resolutsioonid: sõjaväeküsimuse kohta, organisatsioonilise küsimuse kohta; kesktalurahvasse suhtumisest. Sealsamas, lk.430-449.

50 aastat Suurt Sotsialistlikku Oktoobrirevolutsiooni, Tallinn, 1967.

Täiendav kirjandus

V.I.Lenin. Kiri Ameerika töölistele. Teosed, 28.kd., lk.44-57.

V.I.Lenin. VK(b)P IX kongress. 29.märts - 5.aprill 1920. Keskkomitee aruanne 29.märtsil. Teosed, 30.kd., lk.409-426.

V.I.Lenin. Kiri töölistele ja talupoegadele Koltšaki üle saavutatud võidu puhul, Teosed, 29.kd., lk.513-520.

V.I.Lenin. Kõik võitlusse Denikini vastu! Teosed, 29. kd., lk.402-420.

Ü.Taigro. Eesti töörahva võitlus nõukogude võimu ja rahu eest kodusõja aastail (1918-1919), Tallinn, 1957.

Ülevaade EKP ajaloost, I osa, Tallinn, 1961, lk.331-405.

Memuaari- ja ilukirjandus

M.Ostrovski. Kuidas karastus teras. Tormi sünnitatud, Tallinn, 1957, 1959.

M.Šolohhov. Vaikne Don, Tallinn, 1957.
K.Fedin. Ebatavaline suvi, Tallinn, 1952.
D.Furman. Tšapajev, Tallinn, 1947.
A.Tolstoi. Kannatuste rada, 2. ja 3. kd., Tallinn, 1952-1956.
M.Stelmahh. Inimveri pole vesi, Tallinn, 1962.
I.M.Budjonnõi. Läbikäidud tee, Tallinn, 1960.

Filmid

Kunstiliseid filmid: "Kommunist", "Lenin 1918.aastal", "Tšapajev" ja "Pilvise hommik".

Dokumentaalfilmid: "Jutustus M.Frunzest" ja "Kodusõja kangelaste muuseum (G.Kotovski, S.Lazo)".

Diafilmid: "Partei interventsiooni ja kodusõja perioodil" ja "Nõukogude Armeed sünd".

Teema: V.I.Lenini raamat "Pahempoolsuse" lastehaigus kommunismis"

1. V.I.Lenin Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni ja Kommunistliku Partei ajalooliste kogemuste rahvusvahelisest tähtsusest.

Maailma kommunistliku liikumise olukord Komiterni II kongressi eel:

a) proletariaadi diktatuur, tema olemus ja ülesanded. Kommunistliku Partei juhtiv osa proletariaadi diktatuuri süsteemis;

b) võitlus oportunisti vastu "paremalt" ja "pahemalt" - Kommunistliku Partei arengu seadus. "Pahempoolsuse" klassi- ja ideelised juured;

c) revolutsioonilisest kriisist ja revolutsiooni peamisest seadusest.

2. V.I.Lenin kõigi klassivõitluse vormide kasutamise vajalikkusest võitluses masside kaasatõmbamise eest; kommunistide osavõtu vajalikkusest reaktsioonilistest ametiühingutest, kodanlikest parlamentidest; kompromissidest ja kokkulepetest.

3. V.I.Lenini töö "Pahempoolsuse" lastehaigus kommunismis" tähtsus kommunistlike parteide tegevusele tänapäeval.

Referaadi teema

1. Töölisliikumine kaasaegsel etapil.
2. Kommunistliku liikumise ühtsuse tugevdamisest.

Kohustuslik kirjandus

V.I.Lenin. "Pahempoolsuse" lastehaigus kommunismis", Teosed, 31.kd., lk.1-95.

NLKP programm, I osa, III, V ja VII alajaotus; II osa, VII alajaotus, Tallinn, 1962.

50 aastat Suurt Sotsialistlikku Oktoobrirevolutsiooni. NLKP Keskkomitee teesid, III osa, Tallinn, 1967.

Täiendav kirjandus

З.Е.Амбарцумов. Развитие форм и методов борьбы рабочего класса в странах капитализма. "Политическое самообразование", 1968, nr. 1.

И.Кун. Бела Кун (Воспоминания), Москва, 1966.

Антонио Грамши - основатель Итальянской Коммунистической партии. Стенограмма публичной лекции, Москва, 1957.

А.Г.Кореньков. Димитров, Москва, 1962.

С.Катаяма. Воспоминания. Москва, 1964.

М.Чновская. Карл Либкнехт, Москва, 1965.

Д.Фревилло. Морис Торез, Москва, 1961.

Э.Флинн. В Олдорсонской тюрьме. Записки политзаключенной, Москва, 1964.

Teema: Kommunistliku Partei X kongress. Üleminek uuele majanduspoliitikale

1. Uue majanduspoliitika väljatöötamine partei poolt Lenini juhtimisel ja selle vastuvõtmine X kongressil.
2. V.I.Lenini ettekanne ja kongressi otsused partei ühtsusest, anarho-sündikalistlikust kallakust parteis, ametiühingu osast ja ülesannetest.
3. Rahvusküsimus partei X kongressil. Leninlikud seisukohad nõrgalt arenenud maade rahvaste sotsialismile ülemineku võimalikkusest kapitalismi staadiumi läbimata.

Referaadi teema

1. Veenmismeetod - parteilise juhtimise põhimeetod.
2. Ametiühingute osa kommunismi ülesehitamise perioodil.
3. Nepi rahvusvaheline tähtsus.

Kohustuslik kirjandus

V.I.Lenin. VK(b)P X kongress. Teosed, 32.kd., lk.145-185 ja 188-215.

VK(b)P X kongressi resolutsioonid: partei ühtsusest, sündikalistlikust ja anarhistlikust kallakust meie parteis; ametiühingute osast ja ülesannetest; partei järjekordseist ülesannetest rahvusküsimuses; toiduainete andmise kohustuse asendamisest naturaalmaksuga. NLKP kongresside, konverentside ja Keskkomitee pleenumite resolutsioonid ja otsused, I osa, Tallinn, 1956, lk.527-532, 534-548 ja 552-562.

Täiendav kirjandus

VK(b)P X kongressi resolutsioon "Keskkomitee ettekande kohta". NLKP kongresside, konverentside ja Keskkomitee pleenumite resolutsioonid ja otsused, I osa, Tallinn, 1956, lk.598-599. 50 aastat Suurt Sotsialistlikku Oktoobrirevolutsiooni. NLKP Keskkomitee pleenumi otsus. NLKP Keskkomitee teesid, Tallinn, 1967, lk.9-11.

Ilukirjandus

N.Pogodin. Kolmas, pateetiline, Tallinn 1960.

Kunstilised filmid

"Vene ime", "Kommunist" ja "Moskva-Genua".

Teema: Partei võitlus NSV Liidu sotsialistliku industrialiseerimise eest

1. NSV Liidus sotsialismi ülesehitamise leninliku plaani põhilülid. Sotsialistliku industrialiseerimise koht ja osa selles plaanis.
2. VK(b)P XIV konverents sotsialismi võidu võimalikkusest NSV Liidus.
3. ÜK(b)P XIV kongress. Partei kurss maa sotsialistlikule industrialiseerimisele. Zinovjevi ja Kamenevi "uus opositsioon" ja selle ideeline purustamine. Parteivastase trotskistide ja zinovjevlaste bloki ideeline purustamine (1926-1927).
4. Maa industrialiseerimise leninliku plaani arendamine partei poolt.

Referaadi teema

1. Sotsialistliku industrialiseerimise erinevus kapitalistlikust industrialiseerimisest.
2. Komsomoli osa maa industrialiseerimisel.
3. S.M.Kirovi tegevus Leningradis.

Kohustuslik kirjandus

V.I.Lenin. Teaduslik-tehniliste tööde plaani visand. Teosed, 27.kd., lk.289.

V.I.Lenin. Meie revolutsioonist. Teosed, 33.kd., lk.436-439.

ÜK(b)P XIV kongressi resolutsioon Keskkomitee aruande kohta.

NLKP kongresside, konverentside ja Keskkomitee pleenumite resolutsioonid ja otsused, III osa, Tallinn, 1956, lk.191-199.

ÜK(b)P Keskkomitee pleenum 6.-9.aprillil 1926. Sealsamas, lk. 256-264.

ÜK(b)P XV kongressi resolutsioon "Opositsioonist". Sealsamas, lk.476-478.

Täiendav kirjandus

V.I.Lenin. Ütsest majandusplaanist. Teosed, 32.kd., lk.116-124.

ÜK(b)P Keskkomitee ja Keskkontrollkomisjoni ühise 1933.a. jaanuaripleenumi resolutsioon "Esimese viisaastaku tulemused ja 1933.aasta - teise viisaastaku esimese aasta - rahvamajandusplaan". NLKP kongresside, konverentside ja Keskkomitee pleenumite resolutsioonid ja otsused, III osa lk.177-190.

ÜK(b)P XV konverentsi resolutsioon "Opositsioonilisest blokkist ÜK(b) Parteis", Sealsamas, lk.323-334.

50 aastat Suurt Sotsialistlikku Oktoobrirevolutsiooni. NLKP Keskkomitee pleenumi otsus. NLKP Keskkomitee teesid, Tallinn, 1967, lk.13-14.

Ilukirjandus

F.Gladkov. Energia, Tallinn, 1957.

Teema: NLKP võitlus leninliku kooperatsiooniplaani elluviimise eest

1. V.I.Lenini kooperatsiooniplaan.
2. VK(b)P XV kongress. Kurss põllumajanduse kollektiviseerimisele. Põllumajanduse sotsialistliku ümberkorraldamise objektiivne vajadus.
3. Partei võitlus parempoolse kallaku vastu. ÜK(b)P Keskkomitee ja Keskkontrollkomisjoni 1929.aasta ühise aprillipleenumi otsus. Parempoolse oportunistliku kallaku purustamine.
4. Kommunistlik partei - massilise kolhoosiliikumise organiseerija külas. Leninliku kooperatsiooniplaani edasiarendamine.

Referaadi teema

1. Kulakluse kui klassi likvideerimise vormid ja meetodid.
2. Miks parempoolne kallak sai VK(b)P peamiseks ohuks?
3. NSV Liidu põllumajanduse sotsialistlike ümberkorralduste kogemuste kasutamisest rahvademokraatiamaades (valikuliselt ühel maal).
4. Kolhoosikorra loomine Eesti NSV-s.

Kohustuslik kirjandus

V.I.Lenin. Kooperatsioonist. Teosed, 33.kd., lk.427-435.

ÜK(b)P XV kongressi resolutsioonid: Keskkomitee aruande kohta; tööst maal. NLKP kongresside, konverentside ja Keskkomitee pleenumite resolutsioonid ja otsused, II osa, Tallinn, 1956, lk.422-430 ja 458-475.

ÜK(b)P Keskkomitee ja Keskkontrollkomisjoni 1929.aasta ühise aprillipleenumi resolutsioon "Siseparteilistes küsimustes". Sealsamas, lk.535-554.

ÜK(b)P Keskkomitee otsus 5.jaanuarist 1930 "Kollektiviseerimise tempost ja riigi abist kolhooside ülesehitamisel". Sealsamas, lk.650-653.

ÜK(b)P Keskkomitee otsus 14.märtsist 1930 "Võitlusest partei joone moonutamise vastu kolhoosiliikumises". Sealsamas, lk. 654-657.

Täiendav kirjandus

ÜK(b)P XVI kongressi resolutsioonid: ÜK(b)P Keskkomitee aruande põhjal; kolhoosiliikumisest ja põllumajanduse arendamisest. Sealsamas, III osa, Tallinn, 1957, lk.12-24 ja 52-63.

ÜK(b)P Keskkomitee ja Keskkontrollkomisjoni ühine 1933.a. jaanuaripleenumi resolutsioon "Esimese viisaastaku tulemused ja 1933.aasta - teise viisaastaku esimese aasta rahvamajandusplaan". Sealsamas, lk.177-190.

50 aastat Suurt Sotsialistlikku Oktoobrirevolutsiooni. NLKP Keskkomitee pleenumi otsus. NLKP Keskkomitee teesid, Tallinn, 1967, lk.14-15.

Kunstiline film "Ülesküntud uudismaa".

Teema: Sotsialismi võit NSV Liidus

1. Põhjalikud muutused nõukogude ühiskonna majanduses ja klassistruktuuris.

2. Kultuurirevolutsioon kui sotsialismi ülesehitamise seaduspärasus.

3. Otsustavad edusammud leninliku rahvuspoliitika elluviimisel.

4. Sotsialismi võit NSV Liidus - partei teise programmi ja NSV Liidus sotsialismi ülesehitamise leninliku plaani elluviimine.

NSV Liidus saavutatud sotsialismi võidu rahvusvaheline tähtsus.

Referaadi teema

1. Kaadriprobleemi lahendamine - kultuurirevolutsiooni suur saavutus.

2. Sotsialistliku võistluse vormid esimeste viisaastakute aastail. Kommunistliku töö liikumine - sotsialistliku võistluse kõrgeim etapp kommunismi ehitamise perioodil.

3. NSV Liidus saavutatud sotsialismi võidu rahvusvaheline tähtsus.

Kohustuslik kirjandus

V.I.Lenin. Lehekülgi päevikust. Teosed, 33.kd., lk.422-426.

V.I.Lenin. Meie revolutsioonist. Teosed, 33. kd., lk.436-439.

V.I.Lenin. Kuidas reorganiseerida Töölise-Talupoegade Inspeksioon. Teosed, 33.kd., lk.440-444.

V.I.Lenin. Pigem vähem, aga paremini. Teosed, 33.kd., lk.445-459.

V.I.Lenini tööd: Kiri kongressile; Riiklikule Plaanikomisjoni le seadusandlike funktsioonide andmisest; Rahvaste küsimusest ehk "autonomiseerimisest". Teosed, 36.kd., lk.541-560.

VK(b)P XIV konverentsil vastuvõetud teesid Komiterni ja VK(b)P ülesannetest seoses Kommunistliku Internatsionaali Täitevkomitee laiendatud pleenumiga. NLKP kongresside, konverentside ja Keskkomitee pleenumite resolutsioonid ja otsused, II osa, Tallinn, 1956, lk.162-170.

Teema: Partei tegevus sotsialistliku ühiskonna kindlustamisel ja riigi kaitsevõime tugevdamisel (1937-juuni 1941)

1. ÜK(b)P XVIII kongress. Partei kurss sotsialismi ülesehitamise lõpuleviimisele ja järkjärgulisele üleminekule kommunismile.
2. Partei tegevus meie maa kaitsevõime tugevdamisel.
3. Partei ja nõukogude riigi võitlus kollektiivse vastulöögi organiseerimiseks fašistlikule agressorile Teise maailmasõja eel ja välispoliitika alanud sõja tingimustes.
4. Sotsialistliku revolutsiooni võit ja nõukogude võimu taaskontestamine Eestis.

Referaadi teema

1. EKP 1940.aasta aprillikonverents.
2. Proletariaadi diktatuuri kehtestamine Eestis 1940.aastal.
3. Eestis 1940.a. sotsialistliku revolutsiooni rahuliku arengu põhjused.
4. Kodanlike natsionalistide vale "revolutsiooni ekspordi" kohta Baltimaadesse.

Kohustuslik kirjandus

ÜK(b)P XVIII kongressi resolutsioon "NSV Liidu rahvamajanduse arendamise kolmas viie aasta plaan (aastad 1938-1942)". NLKP kongresside, konverentside ja Keskkomitee pleenumite resolutsioonid ja otsused, III osa, lk.337-364.

Ülevaade Eestimaa Kommunistliku Partei ajaloo, II osa. Tallinn, 1963, lk.321-387.

Täiendav kirjandus

ÜK(b)P XVIII konverentsi resolutsioon "Parteiorganisatsioonide ülesannetest tööstuse ja transpordi alal". NLKP kongresside, konverentside ja Keskkomitee pleenumite resolutsioonid ja otsused, III osa, lk.422-432.

J.Käbin. Oktoobrirevolutsioon ja Eesti rahvas, Tallinn, 1967, lk.50-70.

Memuaari- ja ilukirjandus

I.Ehrenburg. Pariisi langemine, Tallinn, 1952.

V.Ketlinskaja. Teisiti ei tasu elada, Tallinn, 1960.

M.Koltsov. Hispaania päevik, Tallinn, 1961.

V.Läcis. Torm, Tallinn, 1951.

J. Semper. Punased nelgid, Tallinn, 1955.

R. Sirge. Maa ja rahvas, Tallinn, 1965.

Filmid

Kunstilised filmid: "Jevdokia", "Viis padrunikesta", "Küla-kooliõpetaja" ja "Juunipäevad".

Dokumentaalfilmid: "XX sajandi kroonika", "Eestimaal" ja "Tavaline fašism".

Diafilm "Nõukogude võimu taaskehtestamine Eestis".

Teema: Partei Suure Isamaasõja aastatel

1. Nõukogude Liidu Suure Isamaasõja vabastav, õiglane iseloom.
2. Partei abinõud Nõukogude riigi ühtseks võitlusleeriks muutmisel. Leninlik sotsialistliku isamaa kaitsmise idee.
3. Punaarmee sunnitud taganemise põhjused Isamaasõja esimesel perioodil.
4. Saksa fašistlike vägede purustamine Moskva, Stalinski ja Kurski all ning nende võitude maailmaajalooline

tähtsus. Kommunistlik Partei - põhjaliku murrangu organiseerija sõja käigus.

5. Sõja võidukas lõpp. NSV Liidu otsustav osa fašistlike riikide purustamisel. Nõukogude rahva jõu ja võimsuse allikad Suures Isamaasõjas. Võidu maailmaajalooline tähtsus.

Referaadi teema

1. Komsomol Suures Isamaasõjas.
2. EK(b)P tegevusest Eesti NSV territooriumi kaitsel.
3. NSV Liidu rahvaste sõprus - Suures Isamaasõjas fašismi üle saavutatud võidu üks peamisi allikaid.

Kohustuslik kirjandus

V.I.Lenin. Sotsialistlik isamaa on hädaohus. Teosed, 27.kd., lk.12-15.

V.I.Lenin. Asjalikule pinnale. Teosed, 27.kd., lk.56-57.

Из директивы Совнаркома Союза ССР и ВКП(б) от 29 июня 1941 г. "Партийным и советским организациям прифронтовых областей", Хрестоматия по истории КПСС, т.2, Политиздат, 1965, lk.208-210.

50 aastat Suurt Sotsialistlikku Oktoobrirevolutsiooni. NLKP Keskkomitee teesid, Tallinn, 1967, lk.18-22.

L.I.Brežnev. Nõukogude rahva grandioosne võit. Ettekanne Isamaasõjas nõukogude rahva poolt saavutatud võidu 20.aastapäevale pühendatud pidulikul koosolekul. "Rahva Hää" 9.V.1965.

Täiendav kirjandus

Nõukogude Liidu Suur Isamaasõda 1941-1945. Lühike ajalugu, Tallinn, 1968.

Memuari- ja ilukirjandus

V.Ažajev. Kaugel Moskvast, Tallinn, 1956.

I.Ehrenburg. Torm, Tallinn, 1949.

A.Fadejev. Noor kaardivägi, Tallinn, 1954.

P.Kuusberg. Enn Kalmu kaks mina, Tallinn, 1959.

L.Leonov. Vene mets, Tallinn, 1958.

E.Männik. Rindejutud, Tallinn, 1962.

M.Šolohhov. Inimese saatus, Tallinn, 1958.

N.Šukovski. Balti taevas, Tallinn, 1957.

Laulud pöörduvad Tallinna tegasi. Nõukogude Eesti kaitsmisel langenud luuletajate värsse, Tallinn, 1961.

Filmid

Kunstilised filmid: "Elavad ja surnud", "Jutustus tõelisest inimesest" ja "Inimese saatus".

Dokumentaalfilmid: "Suur Isamaasõda" ja "Tavaline fašism".

Diafilm "Suur Isamaasõda".

Teema: Põhjalikud muutused rahvusvahelises olukorras pärast Teist maailmasõda. Sotsialistliku maailmasüsteemi kujunemine

1. Kapitalismi üldkriisi teine etapp. Sotsialistliku maailmasüsteemi kujunemine. NLKP osa sotsialistlike maade sõprusliidu tugevdamisel.

2. Vastuolude edasine teravnemine monopolistliku kodanluse ja töörahvahulkade vahel. Kommunistlike parteide autoriteedi ja mõju kasv.

3. Rahvusliku vabadusliikumise võimas tõus koloniaal- ja sõltuvates maades. Koloniaalsüsteemi lagunemine.

4. Rahupooldajate ülddemokraatliku liikumise tekkimine ja arenemine. NLKP ja Nõukogude valitsuse võitlus rahvusvaheliste probleemide lahendamise eest rahu, demokraatia ja sotsialismi huvides.

Referaadi teema

1. Proletariaadi diktatuuri vormide mitmekesisus.

2. Ameerika Ühendriikide aatomirelvamonopoli likvideerimine.

3. NSV Liidu juhtiv osa rahu säilitamisel ja kindlustamisel.

Kohustuslik kirjandus

NLKP programm, I-VI alajaotus, Tallinn, 1963.
50 aastat Suurt Sotsialistlikku Oktoobrirevolutsiooni. NLKP Keskkomitee otsus. NLKP Keskkomitee teesid, Tallinn, 1967, lk. 21 ja 49-54.

Ilukirjandus

K. Smirnov. Sõbrad ja vaenlased, Tallinn, 1948.

A. Surkov. Rahu maailmale, Tallinn, 1950.

A. Jakobson. Kaks leeri, Tallinn, 1948.

A. Jakobson. Öö ja päeva piiril, Tallinn, 1950.

Filmid

Kunstiline film "Vene küsimus".

Dokumentaalfilmid: "Poole sajandi kroonika" ja "Vene ime".

Diafilm "Sotsialistlik maailmasüsteem".

Teema: Partei tegevus rahvamajanduse ja kultuuri taastamisel ning edasiarendamisel

1. Partei võitlus neljanda ja viienda viie aasta plaani täitmise eest. Rahvamajanduse taastamise raskused.
2. Sotsialismi ülesehitamise iseärasusi Eesti NSV-s.
3. NLKP Keskkomitee 1953. aasta septembripleenum põllumajanduse ja 1955. aasta juulipleenum tööstuse edasiarendamise abinõudest.
4. Partei organisatsioonilise ja ideoloogilise töö ümberkorraldamine vastavalt rahuaja ülesannetele.

Referaadi teemad

1. Rahvamajanduse taastamise raskused.
2. Kunst kuulub rahvale.
3. Sotsialismi ülesehitamise iseärasusi Eesti NSV-s.

Kohustuslik kirjandus

Seadus NSV Liidu rahvamajanduse taastamise ja arendamise neljandast viie aasta plaanist (1946-1950), Tallinn, 1946.

ÜK(b)P Keskkomitee otsus 2.aug. 1946 "Partei ja nõukogude juhtivate töötajate ettevalmistamisest ja nende kvalifikatsiooni tõstmisest". NLKP kongresside, konverentside ja Keskkomitee pleenumite resolutsioonid ja otsused, III osa, Tallinn, 1957, lk.473-481.

NLKP XIX kongressi resolutsioonid: direktiivid NSV Liidu arendamise viienda viie aasta plaani kohta aastaiks 1951-1955; partei nimetuse muutmisest; NLKP põhikiri. Sealsamas, lk.547-584.

NLKP Keskkomitee pleenumi otsus 7.sept.1953 "NSV Liidu põllumajanduse edasiarendamise abinõudest". Sealsamas, lk.492-497.

NLKP Keskkomitee 1955.aasta juulipleenumi otsus "Tööstuse edasise tõusu saavutamise, tehnilise progressi ja tootmise organiseerimise parandamise ülesannetest", Tallinn, 1955.

Eesti NSV ajalugu, Tallinn, 1957, lk.562-605.

Talendav kirjandus

NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu ja ÜK(b)P Keskkomitee määrus 21.augustist 1943 "Edasilükkamatuist abinõudest saksa okupatsioonist vabastatud piirkondade majanduse taastamiseks".

NLKP kongresside, konverentside ja Keskkomitee pleenumite resolutsioonid ja otsused, III osa, lk.433-471.

NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja ÜK(b)P Keskkomitee määrus 19.septembrist 1946 "Kolhoosides esinevate põllumajandusliku artelli põhikirja rikkumiste likvideerimise abinõudest". Sealsamas, lk.492-497.

NLKP Keskkomitee otsus 28.maist 1958 "Vigade parandamisest operitele "Suur sõprus", "Bogdan Hmelnitski" ja "Kõigest südamest" antud hinnangus". "Rahva Hääl" 10.VI 1958.

Ilukirjandus

V.Kotšetov. Žurbiniid, Tallinn, 1954.

G.Nikolajeva. Lõikus, Tallinn, 1950.

J.Smuul, Järvesuu poiste brigaad, Tallinn, 1946-1948.
S.Babajev. Kuldtähe kavalier, Tallinn, 1947.
E.Maltsev. Kogu südamest, Tallinn, 1948.
V.Lācis, Torm, Tallinn, 1948.
A.Jakobson. Elu tsitadellis, Tallinn, 1946.
A.Jakobson. Kaks leeri, Tallinn, 1948.
A.Hint. Kuhu lähed, seltsimees direktor? Tallinn, 1949.
H.Leberecht. Valgus Koordis, Tallinn, 1949.

Filmid

Kunstilised filmid: "Suur perekond", "Kevad Ülejõe tänavas",
"Elu tsitadellis" ja "Valgus Koordis".
Dokumentaalfilmid: "Poole sajandi kroonika (aastad 1945-1955)"
ja "Vene ime".
Diafilm "Rahva ühendamise taastamine 1946-1950".

Teema: NLKP XX kongress kaasaegse rahvusvahelise arengu
mõningatest printsiipialsetest küsimustest. NLKP
võitlus rahvusvahelise kommunistliku liikumise
ühatsuse eest

1. NLKP XX kongress erineva sotsiaalse korraga riikide rahulikust kooseksisteerimisest. Rahulik kooseksisteerimine kui sotsialismi ja kapitalismi vahelise klassivõitluse spetsiifiline vorm.

2. Sõdade vältimise võimalikkusest kaasajal. Õiglased ja ebaõiglased sõjad.

3. Sotsialismile ülemineku vormidest eri maades. Sotsialistliku revolutsiooni üldised seaduspärasused ja rahvuslikud erinevused.

Referaadi teema

1. NLKP XX kongress, 1957. ja 1960.aasta kommunistlike ja töölisparteide esindajate nõupidamine kaasaegse epohhi iseloomust.

2. Sotsialismi ülesehitamisest Ungaris.

Kohustuslik kirjandus

NLKP XX kongressi resolutsioon NLKP Keskkomitee aruande põhjal. NLKP XX kongressi resolutsioonid, Tallinn, 1956, lk. 3-24. 1957.a. ja 1960.a. Moskvas toimunud kommunistlike ja töölispartei esindajate nõupidamiste dokumendid, Tallinn, 1964. 50 aastat Suurt Sotsialistlikku Oktoobrirevolutsiooni. NLKP Keskkomitee pleenumi otsus. NLKP Keskkomitee teesid, Tallinn, 1967, lk. 23-28.

Täiendav kirjandus

NLKP programm, I osa, Tallinn, 1965.

NLKP Keskkomitee 1966.a. detsembripleenumi otsus "NSV Liidu rahvusvahelisest poliitikast ja NLKP võitlusest kommunistliku liikumise monoliitsuse eest". "Rahva Hää" 14.XII 1966.

NLKP Keskkomitee 1968.a. aprillipleenumi otsus "Rahvusvahelise olukorra aktuaalsetest probleemidest ja NLKP võitlusest ülemaailmse kommunistliku liikumise ühtsuse eest", "Rahva Hää" 11.IV 1968.

Teema: NLKP XX kongress. Kurs kommunistliku ülesehitustöö arendamisele

1. NLKP XX kongress NSV Liidu sisepoliitilisest olukorrast ja kommunismi ülesehitamise ülesannetest.
2. NLKP tegevus partei elu leninlike normide ja parteilise juhtimise printsiipide taastamisel ja edasiarendamisel:
 - a) 1953.a. juulipleenum. NLKP Keskkomitee pleenum Beria loo poliitilistest õppetundidest;
 - b) Stalini isiku kultuse hukkamõistmine kongressil. NLKP Keskkomitee otsus 30. juunist 1956 "Isikukultusest ja selle tagajärgedest ülesaamise kohta";
 - c) NLKP Keskkomitee 1957.a. juunipleenumi otsus G.Malenkovi, L.Kaganovitši ja V.Molotovi parteivastase grupi kohta. Parteitöötaja käsiraamat, Tallinn, 1958.
3. NLKP erakorraline, XXI kongress. Kongress sotsialismi täielikust ja lõplikust võidust NSV Liidus. NSV Liidu rahvamajanduse arendamise kontrollarvude vastuvõtmine aastaiks 1959-1965.

Referaadi teema

1. Marksism-leninism isiku ja massi osast ajaloos.
2. Sotsialismi täielik ja lõplik võit NSV Liidus.

Kohustuslik kirjandus

NLKP XX kongressi resolutsioon NLKP Keskkomitee aruande põhjal. NLKP XX kongressi resolutsioonid. Tallinn, 1956, lk.19-24.

NLKP Keskkomitee 1956.aasta 30. juuni otsus "Isikukultusest ja selle tagajärgedest ülesaamise kohta", Tallinn, 1956.

NLKP Keskkomitee 1957.aasta juunipleenumi otsus G.Malenkovi, L.Kaganovitši ja V.Molotovi parteivastase grupi kohta. Partei-töötaja käsiraamat, Tallinn, 1958, lk.109-113. Ideoloogilise töö küsimusi, Tallinn, 1962, lk.18-20.

NLKP XXI kongressi resolutsioon "NSV Liidu rahvamajanduse arendamise kontrollarvud aastaks 1959-1965", Tallinn, 1959. 50 aastat Suurt Sotsialistlikku Oktoobrirevolutsiooni. NLKP Keskkomitee pleenumi otsus. NLKP Keskkomitee teesid, Tallinn, 1967, lk.23-28.

Memuaari- ja ilukirjandus

D.Granin. Pärast pulmi, Tallinn, 1960.

J.Smuul. Jäine raamat, Tallinn, 1964.

A.Tšakovski. Kauge tähe valgus, Tallinn, 1962.

Teema: NLKP XXII kongress. NLKP uue programmi ja põhikirja vastuvõtmine

1. Partei uue programmi - kommunistliku ühiskonna ülesehitamise programmi vastuvõtmine kongressil. NLKP uus põhikiri.
2. Kommunismi materiaali-tehnilise baasi loomine kui partei ja nõukogude rahva majanduslik peaülesanne.
3. NLKP programm sotsialistlike ühiskondlike suhete ümberkasvamisest kommunistlikeks.
4. Kommunistlik kasvatustöö, kommunistliku ühiskonna inimese kujundamine kui kommunismi ülesehitamise koostisosa.

Referaadi teema

1. Teaduse osa kommunismi materiaal-tehnilise baasi loomisel.
2. Elektritiseerimine on kommunistliku ühiskonna majanduse rajamise peateljeks.
3. Eesti NSV osa kommunismi materiaal-tehnilise baasi loomisel.

Kohustuslik kirjandus

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, II osa, I, III, IV, V ja VII alajaotus, Tallinn, 1963.

50 aastat Suurt Sotsialistlikku Oktoobrirevolutsiooni: NLKP Keskkomitee otsus. NLKP Keskkomitee teesid. Tallinn, 1967, lk.27-28.

Täiendav kirjandus

J.Käbin. Oktoobrirevolutsioon ja eesti rahvas, Tallinn, 1967, lk.80-109.

Teema: Partei tegevus XXII kongressi otsuste elluviimisel

1. Partei ja nõukogude rahva võitlus NSV Liidu rahvamajanduse arendamise seitsme aasta plaani täitmise eest.
2. NLKP Keskkomitee 1964.aasta oktoobripleenum. Subjektiivismi ja voluntarismi hukkamõistmine. NLKP Keskkomitee 1964.aasta novembripleenum. Parteiorganisatsioonide struktuuri leninlike printsiipide taastamine.
3. NLKP Keskkomitee 1965.aasta märtsipleenum põllumajanduse edasiarendamise pakilistest abinõudest.
4. NLKP Keskkomitee 1965.aasta septembripleenum rahvamajanduse juhtimise meetodite ümberkorraldamise vajalikkusest ja nende kooskõlla viimisest sotsialistliku majanduse uue arenguetapiga. Partei abinõud rahvamajanduse planeerimise ja juhtimise süsteemi põhjalikuks parandamiseks, majanduslike meetodite ja stiimulite osatähtsuse tõstmiseks sotsialistliku tootmise arendamisel.

Referaadi teema

1. Tallinna tööstusettevõtted majandusreformi tingimustes.
2. NLKP Keskkomitee 1965.a. märtsipleenumi tulemusi Eesti NSV põllumajanduses.

Kohustuslik kirjandus

NLKP Keskkomitee 1965.aasta märtsipleenumi otsus "NSV Liidu põllumajanduse edasiarendamise pakilistest abinõudest". Tallinn, 1965.

NLKP Keskkomitee 1965.aasta septembripleenumi otsus "Tööstuse juhtimise parandamisest, planeerimise täiustamisest ja tööstusliku tootmise majandusliku stimuleerimise intensiivistamisest", Tallinn, 1965.

L.I.Brežnev. NSV Liidu põllumajanduse edasiarendamise pakilistest abinõudest. Ettekanne NLKP Keskkomitee pleenumil 24. märtsil 1965, Tallinn, 1965.

A.N.Kossõgin. Tööstuse juhtimise parandamisest, planeerimise täiustamisest ja tööstusliku tootmise majandusliku stimuleerimise intensiivistamisest. Ettekanne NLKP Keskkomitee pleenumil 27.septembril 1965, Tallinn, 1965.

50 aastat Suurt Sotsialistlikku Oktoobrirevolutsiooni. NLKP Keskkomitee otsus. NLKP Keskkomitee teesid, Tallinn, 1967, lk. 28-29.

Täiendav kirjandus

1. A.Veimer. Eesti NSV sotsialistlik industrialiseerimine, Tallinn, 1958.
2. E.Tõnurist. Eesti NSV põllumajanduse sotsialistlik rekonstrueerimine, Tallinn, 1967.

Teema: NLKP XXIII kongress rahvusvahelisest olukorrast ja NLKP välispoliitilisest tegevusest

1. NLKP võitlus sotsialismi maailmasüsteemi ühtsuse ja võimsuse tugevdamise eest.

2. Kapitalistliku süsteemi vastuolude süvenemine ja proletariaadi klassivõitluse arenemine.

3. NLKP osa maailma kommunistliku liikumise konsolideerimisel.

4. Rahvusliku vabadusliikumise arenemine ja rahvaste vabadusvõitluse toetamine NLKP poolt.

5. Nõukogude Liidu võitlus imperialismi agressiivse poliitika vastu, rahu ja rahvusvahelise julgeoleku eest.

Referaadi teema

1. Klassivõitlus Ameerika Ühendriikides.

2. Vietnami rahva tee vabadusele.

3. Mao Ze-dongi grupi väikekodanlik avantürism ja suurriiklik šovinism.

Kohustuslik kirjandus

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXIII kongressi resolutsioon NLKP Keskkomitee aruande põhjal, Tallinn, 1966.

50 aastat Suurt Sotsialistlikku Oktoobrirevolutsiooni. NLKP Keskkomitee pleenumi otsus. NLKP Keskkomitee teesid, Tallinn, 1967.

L.I.Brežnev. NLKP Keskkomitee aruanne Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXIII kongressile, Tallinn, 1966.

L.I.Brežnev. Viiskümmend aastat sotsialismi suuri võite, "Rahva Hää" 4.XI 1967.

NLKP Keskkomitee 1968.a. aprillipleenumi otsus "Rahvusvahelise olukorra aktuaalsetest probleemidest ja NLKP võitlusest ülemaailmse kommunistliku liikumise ühtsuse eest", "Rahva Hää" 11.IV 1968.

Teema: NLEP XXIII kongress. Partei võitlus kommunismi
materiaal-tehnilise baasi loomise eest

1. Seitsme aasta plaani täitmise tulemused - esimene samm teel kommunismi materiaal-tehnilise baasi loomisel.

2. NLEP XXIII kongress NSV Liidu rahvamajanduse arendamise viie aasta plaani (1966-1970) ülesannetest ja iseärasustest. Rahva materiaalse elatustaseme kasv.

3. NLKP XXIII kongress otsustava võitluse vajalikkusest kodanliku ideoloogia, reformismi, revisionismi, dogmatismi ja sektantluse vastu, marksismi-leninismi puhtuse eest.

4. NLKP XXIII kongress partei juhtiva osa edasisest suurenemisest kommunistlikus ülesehitustöös.

5. NLKP XXIII kongressi rahvusvaheline tähtsus. Kommunistliku ühiskonna ülesehitamine - NLKP ja nõukogude rahva peamine internatsionaalne kohus.

Referaadi teema

1. Viisaastaku ülesanded Eesti NSV-s ja nende täitmine.

2. Ideoloogilise töö tähtsuse kasvust kommunismi ülesehitamise tingimustes.

3. Teaduse ja kultuuri areng Eesti NSV-s.

Kohustuslik kirjandus

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, I osa, VII alajaotus, Tallinn, 1963.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXIII kongressi resolutsioon NLKP Keskkomitee aruande põhjal, Tallinn, 1966.

NLKP Keskkomitee pleenumi otsus 6.septembrist 1967 "Nõukogude rahva elujärje edasise tõstmise abinõudest", "Rahva Hää" 27.IX 1967.

50 aastat Suurt Sotsialistlikku Oktoobrirevolutsiooni. NLKP Keskkomitee teesid, II alajaotus, Tallinn, 1967.

L.I.Brežnev. NLKP Keskkomitee aruanne Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXIII kongressile, Tallinn, 1966.

L.I.Brežnev. Viiskümmend aastat sotsialismi suuri võite, "Rahva Hää" 4.XI 1967.

P o l i i t i l i s i m ô i s t e i d

Avantürism - riskantne, meeletu ettevõte, mis ei arvesta reaalseid jõude ja tingimusi ning on seetõttu lõpptulemusena määratud läbikukkumisele.

Dogmatism - mõtlemine, mis kasutab tardunud, muutmatuid valemmeid, arvestamata konkreetseid tingimusi, kohta ja sega, kuhu need valemid kuuluvad.

Fabiaanlased - Fabiani ühingu (1884. aastal rajatud Inglise reformistlik organisatsioon) liikmed. Oma nimetuse sai see ühing Rooma väejuhi Fabius Cunctatori (III saj.e.m.a.) nime järgi, keda hüüti "viivitajaks" tema äraootava taktika pärast, kõrvaldamise pärast otsustavaist lahinguist sõjas Hannibali-ga. Fabiani ühingu liikmeiks olid kodanliku intelligentsi eesõigustatud esindajad B.Shaw, R.Macdonald ja B.Webb. Nad eitavad proletariaadi klassivõitluse vajalikkust ja sotsialistlikku revolutsiooni. Arvasid ekslikult, et üleminek kapitalismilt sotsialismile on võimalik ainult pisireformide varal. "Fabiaanlik sotsialism" on leiboristide ideoloogia üks allikaid.

Finantskapital - kapitali eriliik, mis tekib pangakapitali liitumisel tööstuskapitaliga; imperialismi üks põhitunnuseid.

Finantsoligarhia - grupp suurkapitaliste, kes on kapitalistlikes maades tõelisteks peremeesteks. Nad hoiavad enda käes kogu riigi majandust ja dikteerivad tema poliitikat, allutades riigiparaadi oma võimule.

Ideoloogia - ühe või teise klassi vaadete, arusaamade süsteem. Proletariaadi ideoloogia kujutab endast kommunistlikku ideoloogiat, mille ainuõigeks väljendajaks on marksism-leninism.

Kapitalistlikud monopolid - kapitalistide liidud, kokkulepped või ühendused, mis tekivad tootmise ja kapitali kõrge kontsentratsiooni baasil ja muutuvad kapitalistlike maade majanduses ja poliitikas valitsevaks imperialismi perioodil.

Klassid - suured inimeste grupid, kes erinevad üksteisest neile teatud ajaloolises ühiskondliku tootmise süsteemis kuuluva koha poolest, oma suhetelt (mis on enamasti fikseeritud ja vormistatud seadustes) tootmisvahenditega, nende poolt töö ühiskondlikus organisatsioonis etendatavalt osalt, järelikult ka ühiskondliku rikkuse selle osa saamisviisilt ja suuruselt, mis on nende käsutuses. Klassid on niisugused inimeste grupid, kellest üks võib omastada teise tööd selle tõttu, et nende koht ühiskondliku majanduse teatavas formatsioonis on erinev (V.I.Lenin. Teosed, 29.kd., lk.388).

Kodanlus - kapitalistliku ühiskonna valitsev klass, kellele kuuluvad tootmisvahendid, kes elab ja rikastub töörahva tööst.

Lisaväärtus - palgatöölise poolt loodud väärtus, millest on maha eristatud tööliste tööjõu väärtus. Saadud vahe ongi lisaväärtus, mille kapitalistid omavastavad tasuta.

Longetism - tsentralistlik vool Prantsuse Sotsialistlikus Parteis eesotsas G.Longega. Esimese maailmasõja ajal (1914 - 1918) ajasid longetistid kokkuleplasilikku poliitikat sotsiaalšovinistide suhtes. Hülgasid revolutsioonilise võitluse ja seisid "isamaa kaitsmise" positsioonil imperialistlikus sõjas.

Maailmavaade - vaadete, mõistete ja ettekujutuste süsteem ümbritsevast maailmast. Maailmavaade laiemas mõttes haarab kõiki inimese vaateid ümbritsevast tegelikkusest: filosoofilisi, ühiskondlik-poliitilisi, eetilisi, esteetilisi jt.

Marksism-leninism - teadus looduse ja ühiskonna arengu seadustest, eksploateeritavate masside revolutsioonist, sotsialismi võidust, kommunistliku ühiskonna ülesehitamisest.

Ministerialism - (ehk "ministri sotsialism" ka "mileranism") - sotsialistide kodanlikust reaktsioonilisest valitsusest osavõtu oportunistlik taktika. Termin tekkis seoses prantsuse sotsialisti Millerand'i astumisega kodanlikku valitsusse 1899. aastal.

Natsionalism - kodanliku ideoloogia ja poliitika üks printsiipe, mis avaldub rahvusliku eraldatuse idees ning teiste rahvuste umbusaldamises ja rahvastevahelise vaenu propageerimises. Kajastades rahvuste vastastikuste suhete iseloomu kapitalismi tingimustes, esineb natsionalism kahes vormis: 1) suurriiklik šovinism, millele on omane agressiivne, üleolev suhtumine teistesse rahvustesse, püüde saavutada privileege, alistada ja orjastada teisi rahvaid, õhutada rahvuslikku vaenu, jutlustada üleolekut teistest (ka "rassiteooria"); 2) kohalik natsionalism, mida iseloomustab rahvusliku endassesulgumise taotlus ja teiste rahvuste umbusaldamine.

"Üldrahvalike" huvide loosungiga spekulierides kasutavad kodanluse ja oportunisti ideoloogid natsionalismi töörahva klassiteadvuse mahasurumise, rahvusvahelise töölisliikumise lõhestamise ning rahvastevaheliste sõdade ja kolonialismi õigustamise vahendina.

Rahvusliku vabadusliikumise teataval etapil peavad kommunistid ajalooliselt õigustatuks rõhutatud rahvuse natsionalismi toetamist (olenevalt selle ülddemokraatlikust sisust - imperialismivastasest suunitlusest, poliitilise ja majandusliku iseseisvuse taotlemisest).

Oportunism (ladina keeles "opportunus" - sobiv, mugav) - 1) olu- poliitika; põhimõttelise järjekindluse puudus; 2) tööliklassi huve reetev ja kodanlusega kokkulepet taotlev poliitika töölisliikumises. Oportunism tekkis XIX saj. rahvusvahelises töölisliikumises ja sai II Internatsionaali parteides valitsevaks vooluks.

Poliitiline sektantlus - "pahempoolse" oportunisti eriharu töölisliikumises, poliitika, mis viib kommunistlike parteide irdumiseni laialdastest rahvamassistidest.

Proletariaat - palgatöölise klass kapitalistlikus ühiskonnas. Selle moodustavad inimesed, kes on ilma jäetud tootmisvahenditest, mistõttu nad on sunnitud müüma oma tööjõudu tootmisvahendite omanikele - kapitalistidele.

Proletaarne internatsionalism - kõigi maade marksistlik-leninlike parteide, tööliiklasi ja töörahva rahvusvahelise solidaarsuse ideoloogia ja poliitika üks põhiprintsiipe. Tema olemust väljendab loosung: "Kõigi maade proletaarlased, ühinege!" Proletaarse internatsionalismi aluseks on kõigi maade tööliste peamiste klassihuvide ühtsus. Selles on proletariaadi armastus oma kodumaa vastu, soov näha teda vabana klassirõhumisest ja muust ikkest, orgaaniliselt ühendatud toetus teiste maade töörahva võitlusele rahu, demokraatia ja sotsialismi eest. Proletaarsele internatsionalismile on võõras üleolev suhtumine teistesse, ka kõige väiksematesse rahvustesse.

Rassid (europiidne, negriidne, mongoliidne) - ürgselt väljakujunenud suured inimrühmad, kelle välised erinevused tekkisid inimeste kauasest elunemisest erineva geograafia ja kliima tingimustes. Rassierinevused ei põhjusta inimeste võimete erinevust nende materiaalses või vaimses tegevuses.

Rahvas (v.k. НАРОДНОСТЬ) - inimeste ühtekuuluvuse ajalooline vorm orjandusliku ja feodaalkorra tingimustes, millele on juba omane (ehkki veel välja arenemata ja ebapüsival kujul) enam-vähem ühise keele, territooriumi, majanduse ja kultuuri järkjärguline kujunemine.

Rahvas üldmõistena tähendab elanikkonda (näit. Eesti NSV rahvas = Eesti NSV elanikkond).

Rahvus (v.k. НАЦИЯ, sks.k. Nation, ingl.k. nation) - inimeste ajalooliselt (feodalismi lagunemise ja tõusva kapitalismi tingimustes) väljakujunenud püsiva ühtekuuluvuse vorm, mis tuleb rahva asemele ja mille aluseks on ühine majanduselu, territoorium, keel ja kultuur. Hoolimata kultuuri klassisestloomust kodanlikus ühiskonnas, ilmnevad selles ühine rahvuslik omapära, iseloom ja psüühiline laad.

Reformism - tööliikurises marksismi suhtes vaenulik oportunistlik suund, mis seab oma ülesandeks sotsiaalsete muudatuste teostamise reformide kaudu koostöös kodanliku klassiga, kõigutamata kapitalistlik korra aluseid. Reformism lülitab välja tööliste revolutsioonilise klassivõitluse, sotsialistliku revolutsiooni ja proletariaadi diktatuuri.

Revisionism - oportunistlik, marksismile vaenulik, kuid marksismi lipu all esinev vool revolutsioonilises töölisliikumises. Nimetuse sai sellest, et ta "revideerib" marksismi õpetust, selle revolutsioonilist programmi, strateegiat ja taktikat. Revisionism tekkis XIX saj. lõpul. Tema peamisteks esindajateks (XIX s. lõpul ja XX saj. algul) olid Bernstein, Kautsky (Saksamaal), Adler, Bauer (Austrias), "ökonomistid" (Venemaal), prantsuse parempoolsed sotsialistid jt.

Revolutsioon (sotsiaalne) - murranguline pööre ühiskondlikus ja poliitilises (riiklikus) korras, ühiskondlike tootlike jõudude ja tootmissuhete arengus.

Riiklik-monopolistlik kapitalism - monopolistliku kodanluse majandusliku ja poliitilise võimutsemise vorm kapitalistlikes maades.

Sotsiaalšovinism - natsionalistlik vool rahvusvahelises töölisliikumises, mis tekkis Esimese maailmasõja ajal, kui rõhutati "kodanliku isamaa kaitsmise" ideed. V.I.Lenin kirjutas, et sotsiaalšovinism "on sotsialism sõnades, šovinism tegudes". "Sotsiaalšovinism, olles tegelikult "oma" (või üldise igasuguse) imperialistliku kodanluse privileegide, eeliste, riisumiste ja vägivalla kaitsmine, kujutab endast kõigi sotsialistlike veendumuste ja Baselis toimunud rahvusvahelise sotsialistliku kongressi otsuste täielikku reetmist" (V.I.Lenin, Teosed, 21.kd., lk.276).

Spartaklased - Saksa pahempoolsete sotsiaaldemokraatide revolutsioonilise organisatsiooni liikmed. Antud organisatsioon loodi I maailmasõja alguses (K.Liebkecht, R.Luxemburg, K.Zetkin). Revolutsioonilise tegevuse suhtes olid spartaklased mõningates tähtsates teooria ja poliitika küsimustes ebaõigetest seisukohtadel.

Sugukond ja hõim (sugukondade liit) - inimeste ühtekuuluvuse esialgne ajalooline vorm ürgkogukonnas ühist tootmistingimuste ja keelemurde ning veresuguluse alusel.

Tootlikud jõud - tootmisvahendid ja tootmiskogemustega inimesed. Tootlikud jõud väljendavad inimeste suhtumist töö-

objekti, looduse jõududesse, mida kasutatakse vajalike materiaalsete hüvede tootmiseks.

Tootmissuhted - marksistliku ühiskonnateaduse põhimõisteid. Tootmissuhted peegeldavad ükskõik millises ühiskonnas eksisteerivaid objektiivseid, materiaalseid, inimeste teadvusest sõltumatuid suhteid, mis kujunevad välja inimeste vahel ühiskondliku produkti tootmisel, vahetamisel ja materiaalsete hüvede jaotamisel.

Töö - "Töö on kõigepealt inimese ja looduse vaheline protsess, milles inimene omaenese tegevuse kaudu vahendab, reguleerib ja kontrollib ainevahetust enese ja looduse vahel" (K.Marx, "Kapital", I kd., lk.159).

Töö on inimese olemasolu esimene ja põhiline tingimus. Välismaailma mõjutades muudab inimene nii seda kui ka iseennast. Tööprotsessis sisaldub kolm momenti: 1) inimese otstarbekohane tegevus ehk töö ise, 2) objekt, 3) tööriistad, millega inimene objekti mõjutab. Kõigis klassilistes antagonistlikes ühiskondlik-majanduslikes formatsioonides saab inimene töö julma ekspluateerimise osaliseks. Ainult sotsialistlik revolutsioon vabastab tööliste ekspluateerimisest. Sotsialismi ja eriti kommunismi ajal saab töö oma tõelise tähenduse - olla mitte ainult eksisteerimise, vaid ka loomingu innustuse ja naudingu allikaks.

Töö intensiivsus - teatud ajaühikus (tund, tööpäev jne.) tehtavad töökulutused. Mida suuremad on töökulutused ajaühiku jooksul, seda rohkem luuakse toodangut. Tooteühiku väärtus ei pruugi aga muutuda, sest töö hulk jaotub nüüd suuremale toodangukogusele.

Tööjaotus - mitmesuguste tööalade liigendamine ja üksteisest tingitud eksisteerimine ühtses ühiskondliku tootmise süsteemis. Tööjaotuse iseloomu ja vormid määrab tootmisviiside (s.o. tootlike jõudude ja tootmissuhete) arenemine. Sotsialistlik ühiskond kasutab teadlikult ja plaanipäraselt vanalt ühiskonnalt pärandiks saadud tööjaotuse vorme, kuid hakkab kohe looma ka eeldusi uue, kommunistliku tööjaotuse loomiseks.

Vana tööjaotuse likvideerimine muutub tootmise edasise kasvu ja isiksuse igakülgse, harmoonilise arenemise, kommunismi võidu vajalikuks tingimuseks, loob eeldused oluliste erinevuste kaotamiseks vaimse ja füüsilise töö vahel.

Tööviljakus - töötaja võime valmistada antud tööajaühiku (tund, tööpäev jne.) vältel teatud hulka toodangut. Tööviljakuse tõusu all mõeldakse tööprotsessis toimuvat igasugust muutust, mis tooteühikule langevaid töökulutusi vähendab. Tööviljakus ja tooteühiku väärtus on teineteisega pöördvõrdelises sõltuvuses.

Trade-unionistlik poliitika (treid-juunion) - oportunistlik vool töölisliikumises, reformistliku ideoloogia üks vorme.

"Ökonomism" - oportunistlik vool vene sotsiaaldemokraatias XIX saj. lõpul ja XX saj. algul.

Heaks kiidetud kateedri koosolekul
26. juun. 1968.

SISUKORD

	lk.
E e s s õ n a	3
NLKP ajaloo ainest ja selle õppimise vajadusest (E.Mattisen)	4
Õppetöö korraldus ja vormid päevases ja õhtuses osakonnas. (E.Mattisen)	7
Õppetöö korraldus ja vormid kaugõppeosakonnas. Kont- rolltoode ja kollokviumide juhend (Ü.Taigro)	12
Nõuandeid loengute ja kirjanduse konspekterimiseks (U.Rukki)	16
Referaat ja selle oponeerimine. (A.Päss)	21
Ilukirjanduse, teatri, kino ja kujutava kunsti ka- sutamisest NLKP ajaloo õppimisel (E.Golubkina)	24
Arvestused ja eksamid. (A.Sunila)	27
Seminarikavad ja kirjandus	
K.Marxi ja F.Engelsi "Kommunistliku partei mani- fest" (J.Leede)	29
V.I.Lenini raamat "Mis tena?" (U.Rukki)	30
VSDTP III kongress. V.I.Lenini raamat "Sotsiasal- demokraatia kaks taktikat demokraatlikus revolutsioonis". (E.Cjasild)	32
Partei leninlik programm rahvusküsimuses(E.Mattisen)	34
Sotsialistliku revolutsiooni leninlik teooria (V.Reimann)	36
Kommunistlik Partei - Suure Sotsialistliku Oktoob- rirevolutsiooni innustaja ja organiseerija (V.Reimann)	37
Sotsialistliku majanduse aluste rajamise leninlik plaan (V.I.Lenini teos "Nõukogude võimu järje- kordsed ülesanded")	39
VK(b)P VIII kongress. Partei teine programm (E.Mattisen)	41
V.I.Lenini raamat "Pahempoolase "lastehaigus" kom- munismis". (A.Schmidt)	43
Kommunistliku Partei X kongress. Üleminek uuele ma- janduspoliitikale. (J.Medis)	45

Partei võitlus NSV Liidu sotsialistliku industrialiseerimise eest.	(F.Murumets)	46	lk.
NLKP võitlus leninliku kooperatsiooniplaani elluviimise eest.	(J.Madis)	47	
Sotsialismi võit NSV Liidus	(J.Madis)	49	
Partei tegevus sotsialistliku ühiskonna kindlustamisel ja riigi kaitsevõime tugevdamisel (1937 - juuni 1941).	(J.Paul)	50	
Partei Suure Isamaasõja aastatel.	(J.Paul)	51	
Põhjalikud muutused rahvusvahelises olukorras pärast Teist maailmasõda.Sotsialistliku maailmasüsteemi kujunemine.	(A.Sunila)	53	
Partei tegevus rahvamajanduse ja kultuuri taastamisel ning edasiarendamisel	(A.Sunila)	54	
NLKP XX kongress kaasaegse rahvusvahelise arengu mõningatest printsiipiaalsetest küsimustest. NLKP võitlus rahvusvahelise kommunistliku liikumise ühtsuse eest	(V.Partel)	56	
NLKP XX kongress. Kurss kommunistliku ülesehitustöö arendamisele	(V.Partel)	57	
NLKP XXII kongress. NLKP uue programmi ja põhikirja vastuvõtmine.	(A.Päss)	58	
Partei tegevus XXII kongressi otsuste elluviimisel	(A.Päss)	59	
NLKP XXIII kongress rahvusvahelisest olukorrast ja NLKP välispoliitilisest tegevusest (H.Tiido)		60	
NLKP XXIII kongress. Partei võitlus kommunismi materiaals-tehnilise baasi loomise eest (H.Tiido)		61	
Politiitilisi mõisteid		63	

Taata

TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 01129782 9